

A. B. STRIMAITIS,
SEKRETORIUS S. L. A.
307 W. 30th ST., NEW YORK, N. Y.

TEVYNĖ

SUSIVIENYJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

No. 10 New York, 8 Kovo (March) 1912. Vol. V.

Entered as second-class matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1875.

Published every Friday by Lithuanian Alliance of America
At 307 W. 30th St. New York, N. Y.

A. B. Strimaitis Sec'y & Business Manager.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:

In the United States.....\$1.00
To Foreign Countries.....\$2.00

All communications should be addressed:

"TEVYNĖ" 307 W. 30th St.

Tel. Chelsea 5152.

NEW YORK, N. Y.

Išleidžiama Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kas penktadienis.

V. K. Račkauskas Editor (Redaktorius).

PRENUMERATA METUI:

Suvienytose Valstijose.....\$1.00
Kitose viešpatystėse.....\$2.00

Kreipianties su visokiais reikalais adresuokite:

"TEVYNĖ" 307 W. 30th St.

NEW YORK, N. Y.

KUR VIENYBĖ TEN GALYBĖ

VINCAS DAUNORA
NARIS 215 7000 **APTEKORIUS** KUOPOS S. L. A.

UŽLAIKO SAVO LOCOI APTIEKOI VISOKIŲ VAISTŲ IR
NUO VISŲ LIGŲ. KREIPKĖS PAS SAVO ANT ŠIO ANTRAŠTO
229 BEDFORD AVE KAMPAS NORTH 4th GATVĖS BROOKLYN N.Y.

KUR SVEIKATA TEN LINKSMUMAS

Skaityk ir tēmyk, nes Jums yra reikalingos
Daunoros skilvinės proškos.

Labai pasekminga gyduolė nuo visų vidūrinių ligų, kaip: slogimas, dvasios, jausmas sunkumo ir skausmas skilvyje po valgiu, rūgštus skonis burnoj, atsirugimas, galai viduriuose, nerviškumas, nuvargimas, užkietėjimas vidurių ir t. t. Daunoros skilvinės proškos suteikia sveikatą, normališką apetitą sugrąžina ir stiprina visą organizmą. Prekė \$1.00, prisiunčiant per paštą \$1.10. Patarimai per iškus dovanai.

Vincas Daunora
(Aptiekorius)

Dr. A. Šliupitė-Jankauckienė

Gydo visokias ligas moteriu, vaiku ir vyru.

265 Berry Street, BROOKLYN, N. Y.
(tarpe Grand St. ir So. 1-st St.)

VALANDOS: nuo 12-2 po piet; nuo 7-9 vakare.
TELEPHONAS GREENPOINT 8

"BIRUTĖ"

LIETUVIŲ SPAUDOS VEIDRODIS

Savaitinis laikraštis, skiriamas visiems lietuviams, išleina kas penktą dieną (Mažąjoje arba Prūsų Lietuvoje).

"Birutė" yra vienatinis prūsų lietuvių laikraštis, besirūpinąs atgaivinti savo brolius tautiškai. Spausdinamas lietuviškomis raidėmis. Eina trečius metus ir supažindina savo skaitytojus su reikalais prūsų lietuvių, šale to praneša apie lietuvių tautišką ir kulturišką kilmą Didž. Lietuvoje, Amerikoje ir Anglijoje.

"Birutė" kainuoja visose Suv. Valstijose fiktais \$1.50 metams. Galima užsisakyti per A. B. Strimaitį, 307 W. 30th str. New York, N. Y., arba stačiai "Birutės" išleistuvėje, kurios adresas yra šoks:

J. Vanagaitis,

7 | 8 Wasserstrasse, Tilsit, Germany.

J. Skritulskas,

— NOTARIJUS IR AGENTAS —

Užlaikau geriausius gėrymus ir cigarus. Paduo du laiv-kortes ant visų linijų, kur tik kuris norės ir ant geriausių ir greičia šių laivų. Siunčiu pinigų į visas dalis svieto greitai ir pigiai. Išmainau visokių žemių pinigų ant amerikoniškų. Darau doviernastis, pavedimus dalių ir atlieku visokius reikalus su Maskolijos valdžia. Užlaikau svetainę mitingams ir veseilioms. Iš tolesnių miestų meld žiu atsišaukti per laiškus ant žemiaus paduoto adreso:

John Skritulskas

26 Broad St. New Britain, Conn.

Telephone No. 550.

S. L. A. knygų apgarsinimas.

Pražuvo. Vaizdėlis. Parašė V. K. Račkauskas. 1911 m. Išleidimas kningyno "Nauda." 15 pusl., kaina 10c., S. L. A. nariams tikrai—8c.

Apie šią kningelę "Liet. ūkininkas" šiaip rašo kningų peržvalgoje: "Tai vaizdėlis, parodantis, kaip mokyklų vyresnybė vienaip žiūri į turtingų tėvų mokinius, o kitaip į beturčių, pirmųjų gana didelius prasižengimus skaito paeinančiais iš ligos, o antruosius patį savo pasiūlymą pastumėję į neva prasižengimą paskui prikimba ir pavaro iš mokyklos. Parašyta gana dailiai ir lengva kalba. A." Kaina—10c., S. L. A. nariams tikrai—8c.

Girnikas—Pašakarnis, Begėdis, Jonas. Pasa kojimai. Parašė V. K. Račkauskas (Karolis Vairas). 1911 m. Išleidimas kningyno "Nauda". 42 pusl., kaina 25c. S. L. A. nariams tikrai—20c.

Tai trys dailiai parašytos iš išleistos apyskaitės ir lietuvių gyvenimo. Autoriaus, kurs jau žinomas mūsų dailioje literaturoje, stilius yra dailus ir mieliai skaitoma. Patarina platinti, kad tuo būdu supažindinti visuomenę su dailia originališka literatūra. "Girnikas—Pašakarnis" kairkur pavartojama žemaičių tarmė.

Kaina 25c., S. L. A. nariams tikrai—20c.

Ko mus mokina žvaigždės? Pagal pasakojimą Jono Naživino parašė K. Stiklelis, Išleido J. Nenius. 1909. Philadelphia, Pa. 32 pusl., kaina 10c., S. L. A. nariams tikrai—8c.

Akyva ir lengvai parašyta kningelė. Verta pasiskaityti.

Petras Žemaitis. Graži apysakėlė dėl Lietuvos vaikelių. Lietuviškai išguldė T. Astramskas. Plymouth, Pa., 1900 m. Spauda ir kaštai "Susivienijimo L. A." 69 puslapiai, čienia 20c. — Susivienijimo sąnariams tik — 10c.

Ši kningelė labai tinka visies. Kas pavargsta sunkesnius raštus beskaitydamas, prie šios kningelės pasilsės. Kas sunkių skaitymų nemėgsta, tas iš tos kningelės daug sužinos ir daug pasinaudos. Vaikams irgi naudinga. Žo-

džiū sakant, kningelė gera iš visų pusių ir visiems. Joje randasi 27 perskyrimai. Žiūrėkit: Ant Šešupės; Petro Tėvas; Pervaziavimas; Sirata; Elgetauti ar mokinties? Pradinių mokslinių mokytojai. Geidavimas žinių. Nieko neužkens pažintis. Plunksnagraužiai arba plunksnos kankintiniai. Spiridijonas Sarinavičia. Išgelbėjimas. Kuomgi nori būti? Pelka nevidonas Petro. Suvalkuose. Jonas Grizmolka. Kalėjimas. Šviesus laikai. Per Pragę Varšavon. Skurdas. Ir vėl Pelkas. Prigelbsti vatos darbininkai. Jaunas gydytojas. Mieriai. Ranka viena gali, o dvi daugiau. In Akademiją. Petras Žemaitis. Ponas. Kas pasidarė su Pelka?

Nedaug beliko tos kningelės, tatau pirkkite, kas da jos neturite, nes paskum niekur tokios dailios kningelės negalės gauti.

Kaip likti Amerikos piliečiu.

Kningutė Lietuviškoje ir Angliškoje kalboje. Turinys: Įstatymai apie pilietystę; Klausimai ir atsakymai išsiimant popieras; Suvienytų Valstijų Konstitucija; Neprigulmybės deklaracija ir Konfederacijos straipsniai. — Lietuvių Amerikos ūkėjų Klubas, matydamas, kad kiekvienam yra reikalinga tapti šios šalies piliečiu, išleido šią kningelę savo triūsu. Kningelės čienia tik 25c. Todėl, norintieji gauti šią kningelę, turi podraug su užsakymu prišyti ir 25 centus krasos ženkleliais arba per "Money Order". Adresuokite: Lithuanian American Citizens Club,

372 Bedford Av., Brooklyn, N. Y.

B. SULKOWSKI & CO.**Didžiausis Provų Biuras.**

Pasekmingai vedam visokias provas Lietuvoje ir Amerikoje. Išjieskom dalis turtų ir pinigines skolas, padarom kontraktus, doviernastis ir kitus dokumentus su konsulio paliudyjimu. Parduo-dam laivakortes ant geriausių laivų. \$23 į Roterdamą.

Visuose reikaluose rodo dykai, adresuokit:

B. Sulkowski & Co.

22 Belmon Ave.

Newark, N. J.

NAMINĖ MOKYKLA

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis \$1.00
be mokinio (apdaryta)
VARŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skai-
tyti ir rašyti be mokinio 15c.
ARITMETIKA mokintis rokundų be mokin-
to su paveikslais (apdaryta) 35c.
RAŠYMAS mokintis rašyti be mokinio 10c.

Pilngus siųskite šiuo adresu:

P. MIKOLAINIS, Box 62 New York, N. Y.

Tel. Canal 2118

DR. A. L. YUŠKA

Gydo visokias ligas, moterų, vaikų ir vyrų.

Valandos: { 9 iki 11 išryto
Nuo 3 iki 5 po piet
7 iki 9 vakare

Gyvenimas ir ofisas:
1749 So. Halsted st. Chicago, Ill.

AKIS IŠAGZAMINUOJU DYKAI

Pritaikant stiklus

H. S. STONE

Akių specialistas

Valandos: Nuo 9 ryte iki 6 vakare.
Nuo 7 iki 9 vakare.

399a Broadway, arti A st.

So. Boston, Mass.

Gelžkelio laikrodėlis su 21 akmenu

rankinėle užsukamas ir užstatomas vyriško ir moteriško didumo. **Aplėsti auksu ant 20 metu** dubultavi dangteliai-viršai, puikiai išpjaustyti. **Absolutiškai tikras** laiko rodytojas, ypač pritaikytas prie gelžkelio žmonių, kurie reikalauja užsitikimo laikrodžio. **Gwarantuotas ant 20 metu.** Ypatinga dovana: mes pasiūsiame tą laikrodį ant kiekvieno adreso C.O.D. \$5.75 ir užsimokėsime ekspreso lėšas, suteikdami privilegiją pilno ištyrimo. Jaigu neatrasite, kad jis nevisiškai užganėdina ir ne toks yra, kaip pagarsinta, nemokekite nei vieno cento. Atmin-kite, jūs panašiai užmokėtumete už tą patį laikrodį \$25.00, pirkdami nuo kokio besąžiniško par-duotojo. Labai puikus **AUKSU aplietas LENCIUGELIS** su prikaballuku už DYKĄ prie kiekvieno laikrodžio.

Excelsior Watch Co., 908 Athenaeum Bldg., Chicago

Farmas Parduodu.

Lietuvių Kolonija, Michigan valstijoje, kur turi pirke 105 lietuvių farmas, Mason County. Turiu pardavimui gyvenamų farmų su budinkais ir sodais, žemė, molis su smėle, juodžemis maišytas. Turiu Lake County daugybę geros žemės, neišdirbtos farmoms, parduodu pigiai, ant lengvų išmokėjimų. Atsiųskite, o tuojaus gausi lietuviška informacijų knygelę ir mapą dovanai.

Adresuok:

Anton Kiedis

Lake County

(11)

Peacock, Mich

Rašykitės prie Susiv. L. A.

Seimui prisiartinant.

I.

Už trijų mėnesių susilauksime 27-to Seimo. Šis Seimas turės būti beveik svarbiausias istorijoje Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Svarbiausias dėlto, kad turės išnaujo pastatyti nupuolusią ir daug užpernai ir pernai metų audrose nukentėjusią mūsų organizaciją. Tatai bus padaryta, jai būsimas Seimas, užtvirtindamas dabar kuopų priimamą konstitucijos projektą, pasirūpins apdengti jame tūlus nedateklus, papildyti jį toje prasmėje, kad nariai daugumoje būtų užganėdinti.

SLA. kuopos, svarščiusios dabar naują projektą, ne viena tai šiokių tokių būdu atsiliepia apie projektą. Nurodoma tūli dalykai, su kuriais vienur kitur kuopos nenori sutikti, ar bent nori platesnio jų aiškinimo konstitucijos projekte. Kitos vėl ištiesai protestuoja prieš tūlus paragrafus.

Šiandieną, kuomet pats projektas nėra dar galutinai užbaigtas, sunku ką nors jame visai jau užbaigti ir visiems tinkamu padaryti. Bet-gi mes, SLA. nariai, turime tiesą pasinaudoti legališku keliu, kad atsiekti tai, kas yra organizacijai reikalinga ir naudinga. Tas kelias — tai Seimas. Rods Seimas negalės atmesti ir neatmes dabartinio konstitucijos projekto. Nesa projektą priėmė (jais bus didžiama balsų priimtas) tos pačios kuopos, kurios siųs į Seimą savo atstovus. Kuopų įnešimai, rimtai prisirengusių atstovų svarstomi, turėjo ir visada turės svarbią reikšmę Seime. Tad jais tik tuose įnešimuose bus rimtos mintys ir naudingi organizacijai sumanymai, paremti logika, o ne vienu tik tuščiu svajojimu, jie Seimo bus priimti. Pagalios, jais tie įnešimai palies konstituciją — be abejo bus priimti. Visi turi suprasti, kad naudingos organizacijai permainos visados yra rimtų žmonių priimamos ir gyveniman vedamos.

Tarp kitko reikia prie progos pastebėti, kad Susivienijime turi jau užsibaigti varžytinės pavienių asmenų už pirmybę ar už kitokius masinančius dalykus. Pastarųjų metų tarpas parodė, jog tai iškilo iki tam laipsniui, nuo kurio turi nupulti. Reikia tikėtis, kad Susivienijimą laukia ateityje tarpimas, vaisingas darbas, pagalios ir idea plataus organizavimo lietuvių išeivių turės priimti labiaus apčiuopiamas formas. Pastebėtina dar, jog Susivienijime, kaip pašalpinėje ir kulturiškoje organizacijoje, partijų nė partiviškumo neturi būti taip gi dėl tos pačios priežasties: Susivienijime turi užsibaigti varžytinės pavienių asmenų. Juo daugiau mes įsileisime į varžytines, juo didesnis viešpataus tarp mūsų partiviškumas, ir atžagariai. Tegul kiekviena organizacija sąžiniškai atlieka savo darbą ir tegul padeda kur gali kitai organizacijai gerus darbus dirbti (o jai nenori padėti, tai lai netrukdo) — tuokart ir visas gyvenimas eis kitaip.

Šiandien Susivienijimui yra gana svarbus momentas. Kiekvienas supranta, ką reiškia organizacijai konstitucija, o ypatingai jai ji yra gaminama ir priimama sunkiose organizacijai laikuose, kokie dabar

užstojo Susivienijimė. Tatai dabar ir yra laikas apie konstituciją kalbėti, įnešimus ir pataisymus rašyti; podraug laikas rengties prie Seimo, kad ten, kur konstitucija bus galutinai priimta, galima būtų tinkamai ir su nauda organizacijai užbaigti jos klausimą.

Tarp opiausių klausimų, apie kuriuos tūlos kuopos rašo, yra šitie: mokestis, visuotinasis balsavimas, kuopų ir centro daktarai-kvotėjai. Apie šiuos klausimus ši č truputį pakalbėsime.

Mokestis, kaip žinome, yra įvestos pagal amžių, t. y. laipsniškos; vienodos mokesčiai pasiliko tik tai se, niems nariams. Kaip mes nerūgotume ant mokesčių — nieko negalime padaryti, nesa valstijų įstatymai nepavelija imti mokesčiai kitokiu būdu. Rods dabar manoma yra, kad "mobile bill", apie kurį rašyta "Tėvynėje", bus priimta valstijų legislatorose; jais tai įvyks, tuokart iki 250 dol. posmertinės bus galima imti vienoda mokesčiai, nežiūrint amžiaus. Bet pakol to nėra, reikia taikintis prie įstatymų. Rašantie apie mokesčiai tankiai už paveizdą žemų ir ne laipsniškų mokesčių prirodo SLA. ir SLRKA. Sulig to galima pasakyti, kad pirma SLA. buvo nelegalizuota draugija, neturėjusi valdžios akyse tiesos tverti savo kuopas; tas pats yra ir su SLRKA. Jais šio Susivienijimo organe "Drauge" pasijuokiama iš SLA. ir užtraukiama "sursum corda", tai dar nedaug tereiškia. SLRKA. gal ir visai artimoje ateityje turės tas pačias bėdas, kurias dabar pergyvena SLA. Žinoma, mes netrauksime "sursum corda", nesa nedora yra džiaugties iš kitų nelaimės ar nepasisekimo.

Prie to mokesčių Susivienijime neyra per augštos; sulyginamai šnekant, jos nėra augštesnės negu kitose legalizuotose pašalpinėse organizacijose.

Sekas opus dalykas — tai visuotinasis balsavimas. Esama mūsų Susivienijime narių, kurie bijosi Susiv—ui visuotinojo balsavimo, lyg žydai kryžiaus. Esama vėl gi ir tokių, kurie taip tiki visuotinamjam balsavimui, lyg vėl tie patys žydai, tik Messiją ateisiant. Gi ištikrųjų nė vieni nė kiti (iš kraštutinių) nepasirūpino visapusiškai pažvelgti į tą klausimą ir rasti jo gerąsias ir silpnąsias puses; taip pat ir rašydami bei kalbėdami (užpernai ir pernai) apie visuotinąjį balsavimą, tankiai ir vieni ir kiti įpuldavo į kraštutinumą. Pavelykit apie tą klausimą dar pakalbėti. Mažu kitaip jį suprasime.

Išspradžių žiūrėkime į jo gerąsias puses.

Susivienijimas susideda iš žmonių darbininkų, tad toki organizacija turėtų valdyties kiek galint demokratiškiausiu būdu; tas būdas ir tegalima atsiekti įvedus visuotinąjį balsavimą, prie kurio kiekvienas narys turi balsą organizacijos reikalų svarstyme. Toliaus prie visuotinojo balsavimo žmonės labiaus pradeda tēmyti į organizacijos reikalus, apsipažins su parlamentariškais tiesomis, išmoks tvarkiau vesti posėdžius. Pagaliaus prirokuotum dar du sykiu tiek gerų ir naudingų pusių. Užteks čion ir tų.

Bet yra ir negeros pusės. Visųpirmu — tai agitacija. Berods Seimuose varomos agitacijos ir-gi nėra "gražios"; bent Seimuose jos yra viešos, matomos;

o čia, kaip parodė praktika, agitacija visai nėra švari. Tas piktas galima prašalinti, priėmus nutarimą, kad kiekviena ypata, kuri agituoja už save, ar bent neprirodys, kad agituoja už ją be jos pritarimo, bus prašalinta nuo rinkimų, nors ir daugiausia gautų balsų. Visuotinis balsavimas gana brangiai apsieina, norint jį atlikti taisykliškai ir gerai: blankos, siuntinėjimai ir tt. Toliau — balsavimuose tankiai nedalyvauja tie, kurie klausimui nepritaria, ar nesupranta. Žinoma, tas negali būti argumentu prieš visuot. balsavimą: su laiku žmonės turės suprasti jo vertę ir savo tiesas sulig darbo organizacijos dalykų stovy. Bet tuom tarpu daugelis tokių neužganėdintų draugų pasitraukia iš SLA. dėlto, kad didžiūmos priimtas nutarimas jiems netinka. O jai ir nepasitraukia, tai to nutarimo nepildo.

Toliau prieš visuotinąjį balsavimą Susivienijimo reikaluose statoma šitie argumentai: 1) SLA nariai galės nubalsuoti kitus dalykus taip, kad tai nesutiks su Suv. Valstijų įstatymais; 2) Suv. Valstijų įstatymai nepripažįsta visuotinio balsavimo; 3) lietuviai dar nemoka naudotis visuot. balsavimu. — Į tuos užmetimus galima šiaip atsakyti: 1) vis. balsavimas gali būti skelbiamas tik tada, jai Pild. Taryba, ar tam tikra visuot. balsavimo komisija neras įnešimą priešingu įstatymams. 2) Suv. Valstijų įstatymai neuždraudžia visuot. balsavimo ir nesikiša į tai, kokiu būdu yra aptariami organizacijos viduriniai reikalai. Valstijoms yra svarbiausiu dalyku finansų stovis, kad nariai nebūtų suvilioni. Iš praktikos žinome, kad ir Suv. Valstijose praktikuojama visuotinis balsavimas rinkimuose ir net kartais šiaip reikaluose (pvzd. New Haven); beto, dabar jau vienur-kitur įvedama ir visuotinės nominacijos valdininkus renkant. 3) Reikia kad mokantie pamokintų nemokančiuosius: tuokart visi mokės.

Apsvarstę šiuos dalykus, galime manyti, kad viskas yra gera ir tik reikia laukti seimo, kad įvedus vis. balsavimą. Čia mes susiduriame su tūlais dalykais, kurie, nors yra labai svarbūs, vienuok negali būti pavesti visuotinam balsavimui. Tai klausimas assesmentų į posmertinių fondą. Šis dalykas yra labai saugiai daboje valdžios, ir organizacija galėtų griūti susyk, jai šis klausimas būtų pavestas vis. balsavimui ir didžiūma balsų pereitų — nemokėti. Tuokart valdžia uždarytų visą organizaciją.

Tatai, imant atidžion, kas viršiaus pasakyta, kuopos turėtų prisiruošti prie seimo ir šiame klausime, jai tik jis yra pageidaujamas, paduoti įnešimus, kad jais apėmus: agitacijas, įnešimų ir vis. balsavimo tvarką, komisiją, ir tt. Jai didžiūma narių to reikalauja, tai ir didžiūma delegatų tai priims ir į projektą įrašys.

Teisybę pasakius Susivienijime dabar plačiai yra praktikuojamas vis. balsavimas ir iniciativa. Įnešimas sulig organizatorių buvo priimtas Pild. Tarybos ir visuotiniojo balsavimo; balsavimai Konst. projekto klausime, neminint nominacijų ir rinkimų Pild. Ta-

rybos. Gal būti, kad Susivienijime pakiltų daugiau veiklumo, aiškiau ir plačiau tą klausimą apšvietus įstatuose.

Toliau tūlos kuopos iki šiol dar nepasiliauja protestus kėlusios prieš daktarus-kvotėjus. Mat, jos mano, kad daktarai tėra reikalingi ligoniams, niekas esą sveikas neisiąs pas daktarą, nes jo nereikalaujas ir tt. Jų manoma, kad Susivienijimo Pild. Taryba ar kas kitas daro tyčia prieš jų norą: arba gal manoma, kad Pild. Taryba, reikalaujama nuo naujų narių daktaro paliūdijimo, nori tuos narius gydyti. Kiek tai sykių buvo aiškinta, kad Suv. Valstijų įstatymai to reikalauja. Jie netiki ir gana. O gal organo neskaito? Apie daktarus nėra ir kalbos: jie turi būti, ypatingai jai SLA. priims komisijos paduotąjį projektą pašalpos ligoje.

SLA. narys Darbštuolis.

I Lietuvos Visuomenę.

Augindami savo krašto pramonę
— auginame savo ateities gerovę.

Lietuvių kultūra kyla. Ypač tai žymu ūkyje, svarbiausiam jų užsiėmime. Kitaip jau šiandien ariama, sėjama, kitaip pjaunama, kuliama. Senuosius namų darbo įrankius daugiur pradeda jau ir užmiršti. Medinę žagrę, spragilą ir pjautuvą išstumia pagerintas įrankis ir mašina. Ir ne nuostabu. Pagerintas įrankis ir mašina daug geriau padaro savo darbą ir atstoja dešimtis taip brangių šiandien darbininkų, kurių dažnai vargu ir surasti.

Tuos įrankius, taip pat ir kitus ūkio dalykus gabena mums įvairūs pirkliai iš svetimųjų kraštų, kur ūkio kultūra didesnė. Lietuvos ūkininkai išmoka tiems dalykams milijonus rublių. Ir vis tai svetimiams, kurie imdami užmokesnį, nevisada duoda visai tinkamą mūsų kraštui daiktą, negalėdami ar nenorėdami taikintis į mūsų reikalus. Tuo tarpu mūsų ūkininkai, negaudami tinkamo uždarbio savo krašte, turi dangintis tolimon Amerikon.

Tokiomis mintimis vadovaudamies, būrelis lietuvių svetur pramonėje besidarbuodami, ryžosi nors kiek paimti į lietuvių rankas tokią svarbią pramonės šaką, kaip ūkio aprūpinimas, kad galėtų čia tilpti lietuvių rankpelniai ir lietuvių kapitalai. Sumanę įsteigti centralį visai Lietuvai fabriką ir sandėlį žemės dirbimo įrankių, mašinų, trąšų, sėklų ir t.t.

Pasirodė, kad tokios įstaigos reikalingumas visai pribrendęs, nes sumanytojams karštai pritarė Lietuvos visuomenė. Buvo įsteigta įsitikėjimo bendrovė vardu "Vilija". Ūmai susidarė nemaža pinigų ir buvo nupirktas žinomojo mūsų tautiečio inž. Petro Vileišio geležies fabrikas su visais prietaisais ir mašinomis, kuris yra visai tinkamas ūkio padargams dirbti ir sandėliui laikyti.

Dabar, svarbią pareigą pildydami, pranešame, kad "Vilijos" Bendrovė, žengdama per 1912 metų slenkstį, atidarė savo vartus ir pradėjo veikti. Todėl prašome gerb. Lietuvos ūkininkus, varto-

tojų draugijas, ūkio būrelius ir šiaip pirklius kreip-
tis užsakymais įvairių ūkio įran-
kių, mašinų, dirbtinių trąšų, sėk-
lų ir kitų ūkiui reikalingų daly-
kų "Vilijos" Bendrovės adresu.

"Vilijos" Bendrovės veikimas bu apskritai toks:

Ūkio įrankiai ir mašinos.

"Vilija", turėdama savo fabriką, dirbs jame iš-
pradžios vien tokius įrankius, kuriuos galės padirbti
ne blogiau, kaip kiti užsienio fabrikai ir, žinoma, ne
brangesne kaina. Tas mašinas, kurios čia dirbti ne-
apsimokės, "Vilija" užsakinės didesnėmis partijomis
užsienio fabrikuose, kur bus viskas dirbama mūsų nu-
rodymais ir tinkama į mūsų krašto reikalus. Kiek-
viena mašina bus pažymėta "Vilijos" ženklų. Beto
"Vilijoje" galima bus gauti mašinų lentpiuvėms, ma-
lūnams, plytinėms, aliejinėms, pieninėms ir kitoms
ūkio pramonės įstaigoms. Visos tokios mašinos ga-
lima bus "Vilijoje" taisyti. "Vilija" darys bandy-
mus, konkursus įvairių ūkio mašinų, norėdama išaiš-
kinti, kaip jos naudingos mūsų ūkininkams. "Vili-
ja" seks visus išradimus ir patobūlinimus, padarytus
ūkio mašinų technikoje užsieniuose, ir stengsis tai
įvesti mūsų krašte.

Mineralų trąšos.

Žinome, kas tai yra nuplėšta, nualinta žemė. Tai
reiškia, jog iš žemės daug, javus auginant, paimta ir
maža arba nieko jai negražinta. Ligšiol pas mus dir-
vos buvo tręšiamos beveik vien gyvulių mėšlu, kurio
nevisada visam laikui užtenka ir nevisada jis užtekti-
nai dirvą taiso. Užtat matome, jog dabar bemaž vi-
si vartoja dirbtines trąšas. Daugelis nesąžiningų
pirklių, naudodamies tuo, kad be chemijos laboratorij-
jos negalima prekių gerumo pažinti, bruka pirkėjams
negeras trąšas. Tai čia "Vilija" padės mūsų ūki-
ninkams. Ji, imdama trąšas iš geriausių ir žinomų
fabrikų šimtais vagonų, pristatys jas pigiau ir be abe-
jo geras, be jokio rūpesnio ir rizikos.

Sėklos.

"Gera sėkla, tai pusę derliaus paskalsina", sako
ūkininkų patarlė. Ir tai labai teisingai. Nieko ne-
gelbės nei trąšos, nei žemės išdirbimas, jei sėkla bus
netikus. Kaip išsigimsta gyvieji padarai, taip išsi-
gimsta, sunyksta ir javai. Reikia karts-nuo-karto
mainyti sėklas, imant jas iš kultūringesnių ūkių. Ir
čia "Vilija" padės, gabendama tas sėklas, žinoma,
tinkamas mūsų krašto orui, iš Danijos, Švedijos, ir
kai kurių žinomų Rossijos sėklų augintojų. "Vilija"
pardavinės taip pat visas pašaro žolių, daržovių ir ki-
tokias sėklas.

Kultūros darbas.

Norėdama būti naudinga savo kraštui, "Vilijos"
Bendrovė rūpinsis prisidėti prie Lietuvos ūkio kultū-
ros pakėlimo. Tam tikslui skirs "Vilija" dalį savo
pelno. Ji ketina laikyti kiek įsigalėdama ūkio žino-
vų, instruktorių ir agronomų, kurie važinėdami galė-
tų daryti paskaitas, taisyti kilnojamus ūkio kursus ir

išviso skleisti naudingas ūkininkams žinias ir pamo-
kinimus.

Žodelis dėl organizacijos.

Negalėdami dėl suprantamų priežasčių padaryti
"Vilijos" Bendrovės grynai kooperacijos pamatais,
įsteigę sumanytojai "Įsitikėjimo Bendrovę". Tuos
pamatus, Bendrovei sustiprėjus, galima bus pakeisti,
kaip panorės dauguma narių. Pilnų Bendrovės na-
rių įnašos nuo 5000 rb., paprastųjų gi ligšiol buvo
500 rub. Dabar, taikindamies prie visomenės noro,
mės paprastųjų narių įnašas pasky-
rėme nuo 100 rb. Tas manome bus ypač pa-
togu ūkio ir vartotojų draugijoms, pirkliams, ūkinin-
kams, ar šiaip pirkėjams, nes jie, būdami B—vės na-
riais, galės turėti, be dividendų nuo pajų, dividendus
ir nuo inpirkimo.

Tautiečiai! Sena, kaip pasaulis patarlė sako, kad
pramonei niekad negali būt per daug pinigų. Juo
didesnis kapitalas, juo plačiau galima veikti, juo di-
desnį turėti pelną. Taigi kviečiame gerb. Tautiečius
turint aliekamą skatiką, dėtis į mūsų Bendrovę. Pri-
sidėję prie jos, kaip ir kiekvienoje prekybos įstaigoje
turėsite gerą pelną ir kartu prisidėsite prie mūsų kul-
tūros ir ekonomijos stiprybės pakėlimo.

"Vilijos" Bendrovės tikslas — būti visada nau-
dingiausia savo kraštui ir visų geriausiai patenkinti
savo pirkėjus; mes turime viltį, jog gerb. lietuvių vi-
suomenė tą mūsų pasiryžimą apvertis, užjaus ir jį pa-
turės.

"Vilijos" Valdyba susideda iš: d-ro J. Basanavi-
čiaus, inž. J. Mašiotos ir agron. J. Smilgevičiaus; jos
direktorium yra išrinktas J. Smilgevičius.

"Vilijos" Bendrovės vardu:

Pilnieji ir atsakomieji nariai:

D-ras J. Basanavičius,

A. Dubinskis,

Inž. J. Mašiotas,

D-ras Leščukaitis,

J. Pesis,

Agr. J. Smilgevičius,

Inž. P. Vileišis,

Kun. Žilinskas.

Iš draugijinių mokslų srities.

Idėališkoji Platono valstybė.

(V. K. R.)

Tas apsirėškimas, apie kurį kalba Demosthē-
nes, galima buvo patėmyti visoje Graikijoje, o ypa-
tingai Athēnose, kurios užkariavo sau mažesnes pri-
jūrinės Graikijos valstybes. Tuokart pirklyba Grai-
kijoje žydėjo; ačiu tad jai ir tankioms karėms, suteik-
davusioms daugybę vergų įvairiems darbams, Athē-
niečių turtingumas sparčiai dauginosi. Besidaugi-
nant aristokratijos turtingumui, dauginosi beturtas
ir apsilėidimas žemesniuose luomuose, nesa Athēnų
žemesnieji luomai laikė save vaikais laisvios šalies,

kuriems darbas yra pažeminimu. Jie tatau tarpo iš turčių, išnaudodami juos įvairiais būdais; atsirado gaujos taip vadinamųjų basųjų proletarų, tiek ir nežinusių, kad juos turi užlaikyti turtingesnis ir valdantis luomas bei užkariautosios šalys.

Ir Athėnos'e liaudis, kiek galėdama, sukraudavo visas valstybės rėdymo pareigas ant aristokratijos ir tas miestas buvo visų turčių graikų neapkenčiamas.

Tais laikais santikiai Athėnų su Sparta, miestu, kuris vadovavo Athėnų neužkariautoms valstybėms, buvo labai įtempti. Athėniečiai aristokratai tankiai darydavo suokalblius su Sparta; vien dėlto, kad, pasidavus Spartai, nusimesti nuo savęs jungą, kurį užkrovė ant jų Athėnų liaudis. Tjie tad suokalbiai ir iššaukė taip vadinamą Peloponėzo karą, kuri tęsėsi veik 30 metų ir panaikino Athėnų galybę (431-407): Athėnos teko po Spartos vadovystę ir valstybės valdymas tapo pavestas Spartos paskiriamoms ypatoms.

Tas istorijos bėgis privertė daugelį rimtų graikų protauti apie valstybę, apie jos žydėjimą ir nupuolimą. Ir prie tokių tai aplinkybių gimė Platonas, jo gimimo metai nėra tikrai žinomi; menama jį gimus maž daug tarp 429 ir 427 m. prieš Kristaus gimimą.

Platonas kilo iš turtingos aristokratiškos šeimos; nelažai maloniai teatsinešdavo į demokratiją. Dar jaunas būdamas tyrinėjo filozofiją ir poėziją. Susipažino su garsiu senovės filozofu, graiku, Sokratu, apkeliavo Aigypą, Kireną, Pietinę Italiją ir Siciliją. Paskui pastojo mokytojum Athėnose; sutvėrė daug politiškių principų, bet neįkūnijo jų, nesa visai nedalyvavo politiškaime šalies gyvenime.

Iš jo raštų, užsilikusių iki mūsų laikų, kninga apie valstybę (Respublika) yra labai svarbi, nesa nupiešia jo pažiūras į politiką ir davė pradžią komunizmo idėoms. Ta kninga yra parašyta maž daug apie 368 m. prieš K. g.

Tame veikale Platonas išsireiškia prieš jo laikų valstybės surėdymą ir prieš privatišką nuosavybę.

Paduosime kelias ištraukas iš to veikalo.

.... Jai valstybėje gerbiama turčiai ir turtas, tai negerbiama dori žmonės ir dora. Tokia valstybė priverstinai atrodo taip, kaip kad joje būtų dvi valstybės: viena susideda iš turčių, antra iš beturčių; jie visi gyvena kruvoje ir stengiasi kenkti vieni kitiems... Ir galų gale, jie (turtingieji) negali kariauti, nesa kareiviai turi naudotis iš plačių minių, kurios, kuomet apsiginkluoja, yra baisesnės už priešą; arba jie turi atsisakyti nuo tų minių ir eiti karėn vieni, mažame skaitliu; beto, turčiai nenori mokėti mokesčių, nesa jie labai mėgsta pinigų."

Toliaus, Platono pažiūra į proletariją yra labai įdomi ir nupiešia mums drauginį anų laikų stovį. Kitados proletarai buvo draugijos užlaikomi lygiai taip, kaip šiandieną proletarai užlaiko draugiją. Tad ir Platonas vadina juos besparniais širšūnais. Valstybė tatau, susidedanti iš dviejų skirtų luomų, būtinai žengia pradžią, taip sako Platonas, ir, jo nuomone, valstybę gali išgelbėti nuo prapulties vien tikrai komunizmas. Vienok tas Platono komuniz-

mas neturi savo pamatuose komunizmo lygybės, kuris, kaip jau minėjome, teužsimezga tarpe skurstančių, pamintųjų ir skriaudžiamųjų žmonių. Jo komunizmas privalo paremti ir palaikyti valstybę, privalo tapti draugijoje konservatišku elementu, bet tikrai kaipo viešpataujančios klasės komunizmas. Jai viešpataujančios klasės privatiškoji nuosavybė bus panaikinta, tai jau tuo pačiu išnyks proga ir noras išnaudoti ir slėgti vargstantį draugijos sluogsnį; tuokart valdantieji tebus ištikimi liaudies sargai bei vadovai.

Platonas reikalauja panaikinimo privatiškosios turčių nuosavybės. Apie panaikinimą nuosavybės valstiečių, amatininkų, smulkiųjų ir stambiųjų pirklių Platono laikuose negalėjo būti ir kalbos, nesa tuokart žemdirbijos ir amato pamatas buvo smulki išdirbija—o smulki išdirbija, kaip mės žinome, reikalauja nuosavybės ant išdirbijos.

Kaip dabar skelbiama komunizmas ant išdirbijos įrankių, taip Platonas savo idėališkoje valstybėje žengia prie komunizmo ant suvartojimo įrankių, imant tą žodį plačiausioje jo prasmėje, ir toje tad komunistiškoje organizacijoje, anot Platono, turėtų gyventi tikrai valdančioji klasė, kurią privalo užlaikyti darbo žmonės. Valdančioji klasė—tai valstybės sargai; į sargų skyrių patenka tankiausia sargų vėikai; bet jai jų tarpe randasi netikę ir neatsakantie skiriamiems jiems uždaviniais, tai tokie turi būti pašalinti iš tos klasės. Jai žemesniųjų sluogsnų žmogus pasirodytų gabus ir atsižymėtų reikalingomis sargams ypatybėmis, tai jis iškeliama iki valstybės sargų laipsniui.

Mūsų gi dabar gyvuojančiose valstybėse, žinoma, monarchiškose, viešpatauja sosto paveldėjimo tvarka; noris valdono įpėdinis būtų nepilnaprotis ar koks išgama, jis visviena turi tiesą tapti valdonu didelės valstybės. Pas Platoną gi yra įvedamas naujas principas.

Platonas net tų valstybės sargų gyvenimą nori sutvarkyti pagal tam tikras taisykles. Idant jie kūnu ir protu pasiektų reikalingą išsitobulinimo laipsnį, reikia, kad ir jų gyvenimo būdas būtų tobūlas. Tad visų pirmausia nė vienas jų neprivalo turėti savasties: niekas neprivalo turėti atskiro busto ar sandėlio, į kurį negalėtų įeiti kiekvienas, kas tik norėtų. Viską kas reikia narsiam kareiviui, jie privalo gauti, kaip atlyginimą už valstybės sergėjimą, nuo kitų piliečių, pačiam, ir tai tiek, kad nejaustų stokos reikalingų dalykų ir kad nieko neliktų ateinantiems metams. Jie privalo gyventi ir valgyti visi drauge. Jiems reikia įsakyti, kad auksą ir sidabrą dievai įdiegė jau į jų sielas šventos kibirkšties pavidale, ir pertat jie neprivalo mylėti žmonių aukso ir sidabro. Jiems reikia uždrausti turėti reikalus su ausu ir sidabru, dasilytėti jo, laikyti jį savo bustuose, puošti juomi savo rūbus ir gerti iš brangių indų. Jai jie turėtų savą žemę, bustus ir auksą, tai jie būtų namų ir žemės savininkais, o ne valstybės sargais, o ne kitų piliečių draugais; tuokart jie neapkęstų kitus, ir patys bū-

tų kitų neapkenčiami, bijotųsi vidurinio priešo labiau, negu pašalinio, ir tuokart jie ir visas miestas turėtų pražūti."

Platonas, reikalaudamas, idant valstybės sargai turėtų bendrą turtą, reikalauja panaikinimo šeimynos, arba, kitaip sakant, reikalauja, kad būtų bendros pačios ir vaikai: "Visos moteris turėtų prigulėti visiems vyrams ir nė viena negyventų su kuom nors skyriumi. Vaikai ir-gi privalo būti bendri taip, kad nė tėvas nepažintų savo vaiko, nė vaikas tėvo." Toliau jo sakoma, kad valstybė privalo pasirūpinti rinkti poras, t. y. pridaboti, kad susitoktų sveiki su sveikomis, tvirti su tvirtomis, parenkant atsakantį būdą, ūgį, amžių ir t. t. Moteris privalo gimdyti valstybei nuo 20 iki 40 metų savo amžiaus, vyrai-gi—nuo 30 iki 55; kas prieš nurodytą savo amžiaus laiką ar po nurodytam turėtų vaikus,—yra paskaitomas prasižengėliu.

Vaikai yra auklėjami tam tikrose auklėjimo namuose, kur dirba ir tvarkos žiūri kaip vyrai, taip ir moteris. Aklėjama vaikai tiksliai sveiki ir gražūs; išgamos-gi ir nesveiki panaikinama, ar užslepama taip, kad apie juos niekas nežinotų.

Męs gal nusistebėsime iš Platono tokio užmąny-mo, ir mums atrodys toksai susitokimo būdas ir nemorališku ir bjauriu ir t. t. Vienok męs privalome sutikti su tuo, kad senovėje žmonės buvo teisingesni, negu męs esame šiandieną. Jie atvirai sakė, kad jungtuvės yra tai įstaiga gimdymui vaikų ir suteikimui tėvams paveldėjų; kad prie jungtūvių, apie kurias visados tardavo ir sprendavo ne patys jaunavedžiai, bet jų tėvai, tankiausia atkreipama atidžia iš abiejų pusių, ir iš jaunojo, ir iš jaunosios, į jų turtingumą, į drauginį jų stovį ir t. t.

Tatai, žiūrint į jungtūvių klausimą anų senovės laikų akimis, męs ne kiek nenusistebėsime iš Platono reikalavimo, jai atsimysime kad galingoje Spartoje Platono laikais lytiškas pasiskyrimas lošė labai svarbią rolę draugijos gyvenime. Spartoje tiek rūpintasi turėti tinkami piliečiai ir kareiviai kad tankiai netikės vyras užleisdavo savo moterystės tiesas kam kitam, galinčiam gimdyti geresnius ainius. Tas buvo kitų ir pasmerkiama. Paveizdan mįslinčius Plutarchas Spartos jungtūves vadina arklyde.

Tas Platono reikalavimas nesutinka su komunizmu ant išdirbijos įrankių, kurio reikalaujama dabar, nes amoteris nėra tai išdirbijos įrankis. Vienok kitame kame Platonas sutinka su mūsų gadynės socializmu, būtent tame, kad reikalauja, idant moteris būtų sulygintos teisės su vyrais, idant būtų prileidžiamosprie visų urėdų. Jis savo reikalavimą priveda net iki tam, kad moteris turi eiti į karę ir to dėlei jos reikia lavinti taip pat, kaip ir vyrai.

Negalima nepasigerėti tuo puikiu sakiniu, kuris tapo išreikštas apie mūsų pavergtas, nuskriaustas ir nualintas moteris jau pustrėčio tūkstančio metų tam atgal. Platonas rašo:

"Iš visų veikimo būdų, kuriais remiasi valstybė, nėra nė vieno, kurs būtų prieinamas moterei, kaipo

moterei, arba vyrui, kaipo vyrui; prigimti gabumai yra padalinti lygiai tarp abiejų lyčių, ir moteris iš savo prigimimo gali dalyvauti visuose dalykuose taip lygiai, kaip ir vyras; bet moteris iš visų atžvilgių yra silpnesnė už vyrą... Te mūsų valstybės sargų pačios nesivaržo nusirėdyti fiziškiems pasiminklinimams kaip vyrai, nesa rūbų vietoje jas pridengia jų dora; te jos dalyvauja karėje ir valstybės rėdyje ir te nieko kito neveikia. Ir kiekvienoje darbo srityje męs duosime moterei lengvesnį darbą, negu vyrams, imdami atidžion jos ličios silpnumą." Platonas moterų sulyginimą teisėse remia tuom, kad moteris turi būti paliuosuotos nuo naminio šeimyninių darbo, ir tas darbas turi būti darbo žmonių atliekamas, ir moterų išliuosavimo idėja iš po naminių darbų jungo nebuvo įvykdoma koliaik neišrasta tam tikros mašinos-prietaisai atlikti bent sunkesnius darbus. Dabar gi moterų išliuosavimo ir sulyginimo klausimas, kuomet moters netik jau susilygino dabartinėje išdirbijoje su vyrais, bet virto negeistinomis jų konkurentėmis, tas klausimas yra pribrendęs, ir nėra abejonės, kad neilgai tereiks laukti jo galutinio išrišimo.

Toliau Platonas savo augštesniąją, arba valdančiąją klasę padalina į du skyrius: kareivių ir valdytojų; pirmieji privalo ginti ir sergėti valstybę, pastarieji-gi—valdyti ir rėdyti, ir tie rėdytojai turi būti žmonės protingi, filozofai.

Platono laikuose filozofai neretai dalyvavo politikoje ir net pats Platonas darė bandymus įkūnyti Sirakuzuose savo idėas, bet jam tas nepasisėkė. Laikui bėgant jie ėmė šalintis nuo politikos ir abelnai nuo politikos valstybinio draugijos gyvenimo ir pradėjo užsiimti jau nebe draugija, bet savo "aš" i pradėjo, taip sakant, jieškoti būdų, su kurių pagalba pavienis žmogus galėtų tapti laimingas.

Tuose laikuose, kuomet filizofų mintis krypsta nuo visuomenės prie savo "aš," užgima krikščionybė.

(Dar ne galas).

Prie rengimo 27 seimo.

Nesenai buvo minėta "Tėvynė" kaslink ateinančio SLA. 27 seimo. Brooklyno kuopų atstovai laikė ketvirtą konferenciją 23 d. vasario, kur perskaitė visą programą, išdirbtą pirmesniose konferencijose. Pasirodė, kad reikia rinkti komitetą galutiniam darbui, kaip tai pasamdyti svetainę seimui, surasti vietą vakarienei, kuri nutarta surengti delegatų priėmimui, pakviesti kalbėtojus, dainininkus, muzikantus pagražinimui vakarienės, susižinoti su dramatiškomis draugijomis, surengti prakalbas, ištyrti pas gelžkelių kompanijas kaslink excursion tiketų ir t.t.

Gaila, kad kuopos nedaug teišrinko gabesnių atstovų, o sukrovė visą darbą ant kelių ypatų. Tatai nėra gerai. Pranešu Didžiojo New Yorko kuopoms, kad pasistengtų prisiųsti daugiau gabių žmonių į ateinančią konferenciją 15 d. kovo m. 8 val. vakare, pas P. Draugėlį, 73 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Kreipiamės į Centro valdybą, kad prisiųstų bent porą viršininkų, jai galima, o jai ne — tai malonėtu-me, kad mūsų konferencijoje dalyvautų Centro sekr. p. A. B. Strimaitis.

J. Globis, sekr. reng. seimo.

Sekretoriaus atsakymai.

92 Kp. Aukų sušelpimui Alenos Kielienės \$2.30 gavome; pridūta išdan. Aukotojų vardų negarsinu, nes aukos yra taip smulkios, kad gaila joms vietos laikraštyje.

J. Banys. Jūsų prašymą pasiunčiau per Pildomosios Tarybos rankas. Nutarimai bus apskelbti "Tėvynėje".

J. Pauga. Galima gauti netik 1911 m. "Tėvynės" kopletai, bet ir praeitų trijų metų. Žiūrėkit knygų surašą ant paskutinio puslapio "Tėvynės".

Kuopoms, reikalavusioms narių surašo. Prisiųsim biskutį vėliau, kaip sutrauksim į kningas mokestis už vasario mėnesį. Būtų gera, kad kuopų sekretoriai pasiliktų nuorašą nuo pasiųstų mokesčių į centro išdą; tokiu būdu išvengtų bereikalingų susirašinėjimų.

A. B. Strimaitis.

11-osios S. L. A. kuopos protestas.

Waterbury, Conn. 11 kuopos S. L. A. nepaprastame susirinkime gruodžio 3 d. 1911 metų buvo pakeltas klausimas dėl Bagdžiaus straipsnio "Dirbt ar sklaidyties", tilpusio "Kovos" 47, kuris susirinkusiems ir buvo perskaitytas. Tas straipsnis yra parašytas su tikslu nužeminti S. L. A. ir jo narius, nors prie organizacijos priklauso nemažas skaitliu ir socialistų, ir sukelti neapykantą tarpe S. L. A. narių. Socialistai, skaitydami tokius išvedžiojimus, ir nežinodami tikro dalykų stovio, atvaizdina sau S. L. A., kaip didžiausį darbininkų priešą, išnaudojantį ir apsuksantį priklausančius prie jo narius ir tt.

S. L. A. nariai, pamatę socialistų organe tokius straipsnius, vėl-gi šiaušiasi prieš socialistus, prieš Sąjungą, palaikydami jos narius Susivienijimo ir abelnai lietuvių griovėjais, net kartais ir pačią socializmo idėją pasmerkia, (nors idėja nieko bendra neturi su pavienių narių netikusiais darbais) ir koks-gi iš to būna rezultatas? Štai koks.

Vienu nenusisėkusi arba su tikslu parašytu rašt-palaikiu sukeliamą neapykantą tarpe organizacijų, draugijų ir abelnai lietuviškos visuomenės; iš to kijo vaidai, visokie "išsipravardžiovimai". Rimtesnieji nariai, netekę kantrybės, apleidžia organizacijas. O nauji prikalbinti nesiduoda, nes, girdi, prie tos, ar kitos organizacijos priklauso negerai žmonės, išnaudo-tojai, sukčiai, cicilikai, ir tt., neprigulėsiu, esą... Pertat ir nukenčia ne kas kitas, kaip tik tos pačios jau ir beto silpnai besitvarkančios organizacijos. Socializmo programe (ir ant pirmos vietos "Kovoje") pirmutiniai žodžiai skamba: "Visų šalių darbininkai vienykitės". Juk ir mūsų socialistų organo "Ko-

vos" užduotis yra vienyti darbininkiškas spėkas, skleisti apšvietą tarpe savo brolių lietuvių, o ne sėti neapykantą tarp lietuviškų organizacijų, ir abelnai lietuviškos visuomenės.

Todėl mes, S. L. A. nariai 11 kuopos, velydami kuogeriausio bujojimo S. L. A., L. S. S. A. ir kitoms lietuviškoms organizacijoms, vienbalsiai protestuojame prieš socialistų organo "Kovos" redaktorių už talpinimą ir prieš veikiamąjį komitetą už leidimą talpinti raštus, ardančius vienybę tarpe organizacijų ir lietuviškos visuomenės.

Prieš Bagočių protestuoti skaitome sau per dide-liu nusizeminimu, nes tas žmogus pats nežino, ką da-ro. 11 kuop. S. L. A. sekret. *J. Azunaris.*

Nuo redakcijos. Šį raštelį 11 oji S. L. A. kuopa buvo pasiuntusi į "Kovą", bet "K". redaktorius nežinia dėlko straipsnelio netalpino; tik dabar, beveik po trijų mėnesių, prisiuntė "Tėvynės" redakcijai. "Tėvynės" redakcija talpina šį raštelį ne tiek dėlto, kad jis yra S. L. A. kuopos parašytas, kiek dėlto kad visuomenė matytų netikusią kaikurių mūsų brolių socialistų taktiką. Pati visuomenė te būnie teisėju.

Ligoniai.

Mūsų visuomenėje visada būta ligonių. Šį tarpą jie ir vėl pasirodo. Kitaip ir negalima tų žmonių pavadinti.

Štai kame dalykas. Ponas K. Liutkus rašė apie p. Vasilio agitaciją, kad p. Gegužis būtų renkamas į SLA. kasierius. Po tūlam laikui "Kovoje (N8) p. J. P. R. (visi žino kas) rašo, kad svietas mainosi ir atsiliepia į "Kovos" skaitytojus: "nenusidvykit SLA. nariai, jeigu kitus metus apie šitą laiką taps sugauti nauji paukščiai: Liutkus, Lazauskas ir Račkau-skas; ir da tiek būtų įdomu, kad juos pasigautų Vasi-liauskas, Gegužis, Žemantauskas ir Bridickas. Iš-tikrųjų, gražios lietuviškos "sorkės"..."

Ir p. J. P. R. pritarėjai nelaukė nė kitų metų. Kam laukti? Tuo paleido agitatyviškus be parašų lapelius, kuriuose patariama rinkti SLA. prezidentu p. Liutkų. Noroms-nenoroms turi suprasti, kad tai padarė ar pats p. J. P. R., ar, jai ne pats, tai kitam iš "saviškių" patarė tai padaryti.

Kam ilgai belaukus? Pirštai niežti "darbą dirbti". Belaukiant dar-gi, galima ir užmiršti! O juk būtų sarmata užmiršti įkūnyti kvailą sumanymą.

Mat, tuo darbu norėta pasakyti visuomenei: žiū-rėkit, Liutkus pasipiktino Vasilio agitacija, o pats nė kiek nėra geresnis. Vienok apsirakta: Liutkus yra sveiko proto žmogus ir kvailų darbų nedirbs.

O tiems įvairių agitacijų dirbikams, pasalūnams, anonomiškų laiškų ir plakatėlių rašytojams vienas tik vardas ir pritinka: ligoniai. Ir juo jie greičiau užsi-darys ligonbutyje, juo ramiau gyvens visuomenė.

Gaila tik, kad jie nesusipranta savo laiką ir spė-kas sunaudoti geresniam darbui, negu šis.

K—as.

Peržvalga.

× **Korespondentų teisingumas.** Brooklyne 12 d. vasario SLA. kuopų buvo parengtos prakalbos. Nieko tame ypatingo. Bet apie tas prakalbas laikraščiuose ypatingai rašyta. Dar kaip. Parašyta į tris laikraščius ir visur primeluota. "Keleivyje" (8) rašo ponas J. Uojulavičia šitaip:

"Vasario 12 d. vietinė L.S.A. kuopa surengė čia prakalbas S.L.A. pakėlimui. Pirmas kalbėjo p. Mikolainis, kuris savo kalboje beveik nieko nepasakė, tik užbaigdamas tarė: "Broliai mieli ir sesers, netikim mės į tą, ką mums šiandien socialistai skelbia. Ir neapsigaukim, nes jie savo nebūtais prižadais daugelį jaunikių įveda į tamsumą." Antras kalbėjo S.L.A. prezidentas Živatkauskas, kuris nurodinėjo, kaip yra brangus S.L.A. ir ragino rašyti prie jo: ir jis nepamiršo socialistų, sakydamas, būk jie griaua mūsų vienintelę organizaciją ir niekina mūsų tautą, bet pats save pasivadino socialistu, tik geresnės veislės. Trečias kalbėjo Liutkauskas. Bėgiojo jis po estradą ir rėkė: "Socialistai, socialistai, griaua mūsų organizaciją ir niekina mūsų tautą!" Išvadino ir kitokiais vardais, kurių čionai neminėsiu. Ketvirtas kalbėjo p. Račkauskas, jis ragino rašyti prie S.L.A., bet niekas nesirašė.

"Užbaigus kalbėtojus, iš publikos paprašyta balso. Kaip tik J. Šukys atsistojęs pradėjo nurodinėti, kodėl silpsta S.L.A., tuoj prakalbų pirmininkas "V. L." bendras, p. Brazis, pašoko ir pradėjo kojomis trepsėti, sakydamas, kad socialistai pradeda lermą kelti. Taip ir nedavė Šukiui užbaigt. p. Živatkauskas sako: "Brolau Šuky, aš esu geresnis socialistas", bet kad iš publikos daugiau balsų pradėjo rinkti, tad pirmininkas pasakė, kad balso niekam nėra. Susirinkimas tuom uždarytas."

Šis ponas korespondentas primelavo: "Šukys... pradėjo nurodinėti, kodėl silpsta SLA., tuoj prakalbų pirmininkas "V. L." bendras, p. Brazis, pašoko ir pradėjo kojomis trepsėti..." ir tt. O visai ne taip buvo. Šukys ne tiek nurodinėjo, kodėl "silpsta" SLA., kiek debatavo su Živatkausku tautiško klausime. Prakalbų pirmininkas buvo p. Ambraziejus, o ne p. Brazis; šis pastarasis, regis, ir salėje nebuvo. "Račkauskas ragino rašyti prie SLA., bet niekas nesirašė." Melas: 7 ypotos pridavė aplikacijas.

Kanakoks "Ten buvęs" "Laisvėj" (15) rašo:

"—12 vas. d. čia buvo viešas iškeikimas socialistų ir agitatorių prieš S.L.A. Keikė šie vyrai: J. Liutkauskas, Živatkauskas ir vienas išmintingas kalbėtojas V. K. Račkauskas. Turiu pasakyti, kad nei vienas iš tų garsių kalbėtojų nemoka taip keiktis ir šmeižtis, kaip Liutkauskas ir Živatkauskas. Turiu pasakyti, kad labai puikiai mokėjo agituoti už S.L.A., nes 4 prisirašė, o 5 atsimetė."

Čia vėl pilna neteisybės. Sakoma trumpai, bet karštai ir neteisingai. Niekas nesikolijo ne n e š m e i ž e "agitatorių prieš SLA."

Reporteris "Vien. Liet." (8) rašo: "... keletas socialistų, Šukio vedami, pradėjo salėje kelti triukšmą". Ar-gi tai pilna tiesa? Netaktiškumas vakaro vedėjo ir-gi nėra pagirtinas; to dėlei ir triukšmas kilo. Sakoma: "... Račkauskas... Šukį prispyrė prie sienos, kad šis su gėda turėjo nutilti..." Šukys jau neturėjo progos atsiliepti, nesa pirmininkas, duodamas balsą Račkauskui, pranešė, kad daugiau niekam neduos balso.

Nė viename laikraštyje nepasakyta teisybė. Recenzijos — sulig reporterių nužiūrėjimo. Kas skaito

visus paminėtus laikraščius, nebežino nė kam tikėti. Pagalios ir "Kova", pasiskaičiusi recenzijas, charakterizuoja prakalbose dalyvavusius kalbėtojus:

"Pernai Živatkauskas "išrunijo" į prezidentus ant socialistų tiketo, bet kad Susivienijime socialistų maža jau tepaliko, todėl dabar "runys" ant tautiško tiketo. Račkauskas taipgi "išrunijo" į redaktorius, prisigerindamas prie socialistų, bet į šį trumpą laiką jis pasirodė socialistams tokia caca, jog jų paramos tikėtis jau nebegali. Taigi turi lažytis prie tautiečių, kurie visuomet maloniai priglaudžia visokius-visokiausius gaivalus, kurie tik iškeikia socialistus."

Kokia puiki logika pas tą poną Vidiką! Pagal tai turėtų išeiti, kad ir bjauriausias socialisto darbas reikia užtylėti, nes tai socialisto atlikta. Nekritikuok darbų tų, kurie kritikuoja kitų darbus. Maža to, kad kritikuoja darbus, bet dar-gi ir į svetimą sielą kiša savo nešvarias rankas.

Prie pabaigos reikia pasakyti tai, kuom prakalbos užsibaigė. J. Šukys, debatuodamas su F. Živatkausku šitaip pasakė: "Nė vienas išmintingas ir geras socialistas neniekina tautystės; nė vienas išmintingas ir geras socialistas niekad nepasakys, kad SLA., kaip pašalpinė lietuvių išeivių organizacija, yra nenaudinga ar nereikalinga". Tai įsitikrinimas p. Šukio. Tuokart, prieš uždarysiant susirinkimą, paduota p. Šukiui užklausa, į kurią atsakymo nebuvo, nes daugiau ir balso niekam nebeduota. Paklausta: "Dėlko tatau nė p. Šukys nė kas kitas iš išmintingųjų ir gerųjų socialistų neužprotestuoja prieš "Kovą" ir jos redaktorių už niekinimą tautystės ir nuolatinį šmeižimą ir griovimą SLA.? Dėlko tie išmintingieji ir gerieji slepia savo išmintį ir gerumą?"

Gėda mūsų laikraštijai, kad ji neturi teisingų korespondentų tokiuose dideliuose miestuose, kaip Brooklynas.

Paminėjau šias korespondentų "neteisybes" dėlto, kad skaitytojai žinotų kiek tėra galima tikėti korespondentams, kuriems matosi tokie dalykai, kokių visai nėra buvę.

V. K. R.

× **Naujosios gadynės inkvizitorius.** Laikraščiuose rašoma (žiūr. "Katalikas" N9), kad koksai tai kuningas J. Jonaitis, klebonas lietuvių parapijos So. Omaha, Neb. pradėjęs deginti laikraščius ir kningas. Taip sudeginęs pas tūlą S. Zalpi "Kovą", "Keleivį", "Rygos Naujienas" ir insurance popieras. Nukentėjusiems patartina tokį kuningą apskųsti už naikinimą svetimos savasties. Davus tokiems geradariams laisvę, jie ir pačius žmones panorės deginti.

× **Kuningų protestai.** "Draugas" ir tūli kuningai/per "Draugą" protestuoja prieš "Laisvę", "Keleivį" ir "Vienybę Lietuvnių", kam šie laikraščiai vadiną kuningais ne katalikus dvasiškuosius. "Draugas" visada imasi neprašomas kitus mokinti — tad ar nepamokintų jis vilnišką "Viltį"; juk "Viltis" Joku-bėną ir Šepetį vadina kuningais. Ir, žiūrėkit, nuo to pavadinimo nė "Vilčiai" nė Lietuvos kuningams karūnos nuo galvų nenupuolė. O čia "Draugas" rūstauja: saugok, sviete, katalikai, paskaite žinias apie nedorus darbus kuningų (ne-katalikų), galės įtarti katalikų kuningus, lyg tie jau ir nedaro blogų darbų.

Pasaka.

Kitą sykį žmonyse gyveno senelė. Ji daug turėjo vaikų: ir dukrų, ir sūnų, ir anukų, ir anukių. Ji našlė gyveno. Ir vargingai gyveno. Nesa kas ne skriaudžia našlės? Našlė lyg tas laukas žirnių prie kelio: kas nenori—tas neskabo.

Ir našlė džiaugėsi. Mat, jos sūnūs ir dukros iš pradžių nematė, kaip ją skriaudė kas gyvas. Jie jau ni buvo. Į spėka sylą-augo. O kaip suaugo, tad ir paregėjo savo motinėlės skriaudas. Paregėjo ir pakilo. Kas motinėlės ūkį dabojo, kas arė, kas akėjo, kas kitaip triūsė.

Džiaugėsi našlės širdis. Labai džiaugėsi. Ir kur nesidžiaugė iš tokių sūnų-darbininkų, iš tokių dukrų-mylėtojų. Linksminosi senelė ir jos gražiu veidu klaidžiojo laimės šypsa.

— Tai vaikeliai, tai prociauninkai!—kartoją ir juokėsi akimis.

Ir jos vaikai išvieno dirbo motinos ūkyje. Kas diena, po darbui, motiną mylavo. Tūli jų taip mylėjo savo motiną, kad ne sykį tardavo:

— Močiute, te būn šventas tavo vardas! Ačiū—ačiausia, kad tu mus pagimdei... Gera, kad mes esame tavo vaikai...

Ir viskas buvo gražu. Ir visa-kas buvo miela.

Juk ne visada saulė tešviečia. Tankiai dangus apsiniaukia ir skaisčią saulės šviesą suvysto pilki debesys.

Motinos sūnūs ir dukros, bedirbdami motinos ūkyje, ėmė ir susibarė. Karčiai susibarė. Ir vis tai už pirmybę darbuose.

Vieni jų garbino motiną ir dirbo jai, kaip ir dirbė. O kiti—tai barnių už pirmybę pasekmės—anuos ir jų darbą juokė. O kad dar labjaus juos įskaudintų, prasimanė ir šitokių pravardžiavimus:

— Ei, jūs, motinos vaikai!...

Gi pasiekę įniršimo-įsiūtimo laipsnį, keikdavo:

— Prakeikiamė tą motiną, kuri mus pagimdė!...

Baisu. Iš pradžių sakytum, kad jie barasi lyg tie piemenėliai, kurie susivaidija, valiūkai, besidovydami, o paskui vieni kitus pravardžiuoja, ant kalvų užsilipę. Bet pasiziūrėjus arčiau, pasidairius aplinkui, matai: darbai sustojo; vaikai patįs darbus trukdo, visa-kas eina sunkiai, lyg šunkeliu rudens laike.

O motina-senelė verkia ir šluosto sau ašaras. Ir verkdamasako:

— Oi tu, mano svieteli! Oi, jūs, mano vaikeliai! Ar tam aš gimdžiau jus kad tarp savęs nesutiktumėt ir, vienodą darbą dirbdami, taip sklaidytumėtės ir bartumėtės?... Vaikeliai-berneliai, dukrytes gulbeles, ką darot!?

Tais žodžiais motina verkia. Ir niekas vaikų neguodžia motinos. Visi tarp savęs ginčus varinėjo ir vis dar tebevarinėja.

O ir anų valiūky, kurie keikė motiną, jinai nekeikė.

— Jie nesupranta, varguliai-bieduliai... Jų šir-

dys yra geros... Jie visi—mano vaikeliai...—teisino motina.

Ir kuri motina prakeiks savo vaiką? Savo kūną, savo kraują? Nerasi tokios išgamos motinos, nors ir visą žemelę su žvake apeitum.

O tokių vaikų, vaikų—išgamų, esama.

Skaičiau aš šitą pasaką ant mūsų tautos veido. Ir mačiau: toji senelė našlė, daugelio sūnų, ir dukrų, ir anukų, ir anukių motina—tai mūsų tauta; tai ši amžinoji kankintinė bedalė. O tie vaikai—tai mus tautos vaikai: tautai darbus dirbdami, išsiskirstė ir sustojo į visokias viena kitai priešingas lystis. Ir visa tai už pirmybę darbuose tautai.

Suskaudo širdį. Užsidengiau veidą ir tariu savo motinai-našlei:

— O, močiute, gėda mums... gėda tavo vaikams...

15—II—1912.

Karolis Vairas.

Apie Carą Nikolajų Pavlovičių.

(Išbrauktas skirsnys iš L. Tolstojaus veikalų "Chadži-Murat").

Tuom tarpu, kada Nikolaj'us, sėdėdamas Didžiojo teatro ložoje, gerėjosi ir gražia fruntine eile balerinių, vienu sykiu kėlusią augštyrą aštuonesdešimt raumenų, aptemptų triko kojų, ir jų moteriškomis liemenų formomis, tuom pat laiku šimtai, tūkstančiai, dešimtys tūkstančių žmonių—pačių, motinų, tėvų, vaikų—kankinosi, pakeldami baisiausias morališkas kančias, ištikusias juos tam vienam žmogui liepiant.

Kankinosi metų metais, ėjo iš proto ir mirė nuo džiovos tvirtovės kozematuose geri, apšviesti, protingi doriausie Rossijos žmonės, kalti tikrai tuom, kad jie norėjo išgelbėti Rossiją nuo baisaus sauvaliavimo Arakčejevų ir jiems panašių ir tame, kad, nepaisydami savo asmeniškų naudos, norėjo duoti laisvę milijonų milijonams vergų, kuriuos beširdžiai dvarponiai pavertė į galvijų kaimenę. Kentėjo ir žuvo kazematuose, kalėjimuose ir ištremime tūkstančiai lenkų, irgi geriausių savo tėvynės sūnų, tik už tat, kad jie norėjo gyventi sulig amžiais įsiviešpatavusių jų tautos tradicijų, kad mylėjo savo tėvynę ir buvo pasiryžę viską pašvęsti, kad tik tą savo tikslą pasiektų. Mirė tūkstančiai žmonių mirtinai lazdomis sumušti už tai, kad jie laikėsi savo tėvų tikėjimo ir nenorėjo pereiti į tą tikėjimą, į kurį vyriausybė juos prievarta varė.

Žuvo šimtai tūkstančių kareivių nuo beprasmio mūštravimo, mokinimo, "smotrų", manevrų ir dar labjaus beprasmės karės prieš žmones, gynusius savo laisvę Lenkijoje, Vengrijoje, ant Kaukazo. Visa tai daryta vienam žmogui liepiant. Jis, be abejo, nės jis buvo kaltas visų tų darbų ir negalėjo nežinoti apie tai, nesa žinojo, kad tos visos baisybės įvyksta iš jo paliepiamo. Jai kas ir daryta ne tiesiog jam paliepus, tai jis galėjo sustabdyti, sulaikyti visa tai, kas dėjos. O jai nesulaikė, nesustabdė, tai jis negalėjo nežinoti, kad jis buvo kaltas visų tų piktadarysčių. Be abejonės jis buvo kaltas visų piktadarysčių ir

drauge su tuo jis buvo tikrai įsitikinęs, kad jis ne tik nebuvo piktadarys, bet buvo savo tautos ir visos žmonijos geradėjas, pasišventęs tarnauti ir savo tautai ir visai žmonijai. Kaip gi tai buvo? Kokių-gi būdu galėjo įsiviešpatauti to žmogaus dvasioje tokia baisi tamsybė, vertusi jį pripažinti savo pikčiausį gyvenimą pasišventimu ir doros pavyzdžiu?

Lyginai tokiu pat didvyriu laikė save jo paties vadinamas jo geradariu jojo melagis, garbės godus, žiaurus veidmainys, *palaimintasis* brolis — tėvažūdis, nukankinęs su Arakčejevo pagalba tūkstančius žmonių, sakydavęs, kad nuklosias lavonais kelią nuo Čudovo iki Peterburgui pirma ne kaip atsisakysias nuo savo užmanymo įsteigti kariuomenės kaimus. Tokiu pat laikė save jo nelaimingasis ir beprotis tėvas. Ne tik tai tokiu pat, bet dar šimtą sykių geresne už visus pasaulio žmones laikė save toji baisi jo bobutė, nužūdziusi savovyrą, paleistuvę, besivadovavusi garbės godumu ir pasibjaurėtinu senės ištvirkimu, kuriam pri-tardavo ir kurį išgirdavo visi jos dvaronys. Lygiai tokiu pat neklystančiu ir didvyriu laikė save ir kvailas vokietytis, Nikolaj'aus diedas, pasiutęs, kaip ir jie visi, nuo valdžios ir sekusio ją dvaronių lankstymosi ir nužudytas savo paleistuvės pačios numylėtinių. Taip gi ne tik nesigėdijo savo bjauraus gyvenimo, bet girdavosi juomi visos tos paleistuvės, kvailos, nemokančios rašyti nė skaityti bobos ir mergos, viešpatavusios nuo Petro laikų iki jam. Ir dar labiau buvo įsitikinęs savo doroje tas visada girtas, pasileidėlis, sifilitikas, bedievis Petras, savo rankomis kirs-davęs, zaismės dėlei, kareivių galvas; jis su skrinute degtinės štofams sudėti, padaryta Evangelijų pa-vidale, su kryžium, padarytu iš cibukų pavidale....., važinėjosi liaudyje šventvagiškai skelbdamas Kristų, tas, laikęs save tikruoju savo tautos geradariu.

Taip pat Nikolaj'us buvo įsitikinęs sulig savo didybės.

Jai liaudis yra tokiame stovyje, kad visuomenės gyvenimui palaikyti reikia jai valdininkai, pasiryžę kankinti, plėšti, žūdyti žmones, tai turi tokie žmonės būti. O tam, kad žmonės galėtų atlikti tuos baisius darbus, reikia turėti taip ištvirkusį protą ir širdį, kad nematyti viso to nelabo, kurį jie daro ir laikyti gerais tuos baisius, žiaurius darbus, kurie reikia atlikti su žmonėmis, norint tuos pačius žmones valdyti.

Šį įstabų apsireiškimą išaiškina tikrai vienas da-lykas: tai, kas yra didelio žmonėms, yra bjauru Dė-lykui. Ir nežmonės, pasiekę savo didybės čukurą, yra nedoriausie pasaulio žmonės, bet nedras yra tas amžinas įstatymas, pagal kurį reikia, kad ant pa-saulinės dydybės čukuro sustoję žmonės turi būti vi-sai ištvirkę, ir kad kitaip negali būti.

Žmonės—valdonai, valdantie kitus, nusimano esą begalo dideli ir atsižymėję žmonės. Paeina tai dėl to, kad aplink juos nuolat visų nusilenkiama ir visų jie yra giriami; tas lankstymosi ir gyrimas užsilieka ir jiems pasimirus, kad tuomi įtikti jų įpėdiniais, kad sumažinti savo nusižemimą, išaugštinant tuos, prieš kuriuos jie lenkiasi. Ištikrųjų-gi, žmonės, valdantie

kitus, netik nėra geresni už kitus, bet, atžagariai, jie būtinai yra nelabjausie, baisiai pasileidę, labjausiai paklydę visuomenės nariai. Juo jie yra augščiau iš-kilę, juo jie yra didesni niekadėjai. Kitaip ir negali būti.

Kuomet eilėsi stovintis su lazda kareivis muša vedamąjį pro kareivių eilę baudžiamąjį žmogų, tad to kareivio morališkoji atsakomybė yra visai menka. Jai jis atsisakys mušti, tai pats bus muštas. Ir todėl ka-reivis, verčiamas mušti kitą savo brolių-kareivių, be-veik jokios atsakomybės neneša. Teisybė, jis neteks savo aprūpintos ir sulyginamai garbingos vietos, jai atsisakys dalyvauti žiauriame darbe, bet jis yra liuo-sas nuo prievartos ir gali sau pasidaryti pragyveni-mą ir nebūdamas oficeriumi. Ir todėl oficerius dau-giau neša morališkos atsakomybės; tad, dalyvaudamas žiauriame darbe ir norėdamas save išteisinti, turi mo-rališkai ištvirkti. Juo augštesnis yra viršininkas, juo labiau yra aprūpinta jojo vieta,—tuo lengviau jis gali pasidaryti pragyvenimą, atsisakęs nuo dalyvavimo kruvinuose darbuose. Toks-gi žmogus, kaip valdo-nas, nieko nenustoja, atsisakęs nuo nelabo ir žiauraus darbo, ir nieko nelaimėja, jį atlikdamas,—o vienok jis reikalauja bjaurių darbų, įsako žiauriai elgties, kaip Nikolaj'us įsakė atlikti tūkstančius bjaurių darbų; to-kio žmogaus protas yra iškreiptas, o širdis suakmenė-jusi.

Tokiais buvo visi valdonai ir tuo labiau, juo di-desnė jie turėjo galybę. Toks buvo Nikolajus *Pal-kin'as*, kaip jį žmonės praminė.

Tam, kad tuo metu visa Rossijos viešpatystės valdžia būtų vieno žmogaus rankose, reikėjo, kad tas žmogus virstų į ypata, kuri būtų: melaginga, betikė, žiauri, tamsi, buko proto ir kuri netik apie tai neži-notų, bet būtų įsitikrinusi, kad ji—tai doros ir teisin-gumo didvyris, išminties pilnas valdonas, savo tautos geradarys. Ir toks tai buvo Nikolajus. Jis ir nega-lėjo būti kitokiu. Visas jo gyvenimas buvo priren-gi-mu prie to.

(Iš užrubežinės laidos versta "Tėvynei".)

Lietuviai Amerikoje.

Redakcija pasileika sau tiesą trumpinti ir taisyti korespondencijas.

Brooklyn, N. Y.

Sr. Brooklyno lietavių DLK. Mindaugio Dr stė parengė paskaitas. Skaitė V. K. Račauskas temoje "Kaip gyventi". Po paskaitų kalbėjo apie Lawren-c'o streiką ponia Ramanauskienė iš Lawrenc'o. Ji aiškiai, nors ir trumpai, apibriežė apgautą strei-kierių padėjimą ir streikuojančiųjų brolių vardu pra-šė parėmimo aukomis. Nors žmonių visai nedaug te-buvo susirinkę, bet gi suaukauta \$7.95. Aukavo šie: Jieva Bindokienė ir A. Vidžiūnas po \$1.00; M. Be-pirščintė ir V. Januška po 50c.; St. Čičauskas—30c.; Urš. Mičiuliūtė, Anast. Bepirščintė, Jucz. Begenis, P. Bepirštis, J. Ilgunas, Ben. Vaiciekauskutė, Ant. Baniuliūtė, F. Baniulis, J. Bindokas ir B. Vaiciekau-

skas po 25c. — viso \$5.80; smulkių aukų \$2.15. Viso labo \$7.95. Aukos pasiūsta per "Tėvynės" redakciją.

Ne—aš.

Baltimore, Md.

Pasimirė čionai lietuvis advokatas, Antanas J. Galinaitis. Mirė jis 26 d. vasario šių metų. Jis gimė 1888 metuose New Yorke; dar vaikas būdamas atvyko į Baltimore, Md., kur baigė Loyola High School, paskui įstojo į kolegiją, kurią pabaigė su pagyrimu. Baltimore'je gyvendamas, jis tankiai paremdavo lietuvių jų reikaluose. Ant mirtino patalo būdamas vedė Edną Beigel.

S. S.

Pittston, Pa.

25 d. vas. š. m. vietinė LSS. 32 kuopa surengė visuomenišką prakalbą naudai Lawrence'o streikierių. Kalbėjo vietiniai: K. Arminas, A. Valinčius ir P. Mozūras. Publikai pavesta viešu balsavimu išrinkti komitetą, kuris vardu Pittston'o lietuvių rinktų aukas Law. streikieriams po šią apilinkę draugystę, laike darbininkų mokesčių, pas verteivas (biznie-rius) ir šiaip pavienes ypatas. Į komitetą įgaliota šios 6 ypatos: K. Karsokas, K. Arminas, P. Grebli- kas, J. Banelis ir A. Savickas.

Minėtas kom—tas čia pat prakalbose surinko \$17.95 ir ant rytojaus pasiuntė streiko kom—tui antrašu Joseph Bedard, 9 Mason Str., Lawrence, Mass.

Vardai aukavusių bus apskelbti vėliau.

K. Arminas.

Iš Lawrence'o streiko.

Lawrence'o streiko aplinkybės tyrinėja dabar tam tikra S. V. Kongreso komisija. Tyrinėjimo pareikla-vo socialistų kongresmanas Victor Berger. Prie tyrinėjimų verčia bausis, nežmonišką policijos ir mi-licijos elgimos su streikieriais. Štai kas atsitiko 24 d. vasario. Badaujantie streikieriai nutarė išsiųsti savo vaikučius į Philadelphia pas turtingesnius žmo-nes, apsiėmusius globoti kūdikius iki pasibaigs strei- kas. Susirinkus ant gelžkelio stoties motinoms su vaikais, pribuvo būriai policijos su milicija ir vaikė nuo specijališko tam tikslui atsiųsto traukinio kūdi-kius ir jų motinas. Tuo būdu kapitalistai norėjo ne-išleisti vaikų iš miesto; mat, jai vaikai bus prie tėvų, tai tėvai, vargo ir bado verčiami, turės grįžti prie darbo.

Taip besielgiant policijai, tūlos motinos pasiprie-šino. Kaip to pasekmė įvyko susirėmimas tarp mi-nios ir policijos: policija ėmė mušti moteris ir kūdi-kius; daugelį sužeidė. Paskui sumetė vaikus į auto-mobilius ir nugabeno į policiją, užregistruodami juos "apleistais ir be globos". Pagalios miestas išsiuntė tuos vaikus į Miesto Namus (City Home). Nelai-minguosius vaikelius lydėjo keli tūkstančiai žmonių.

Iš 25.000 streikierių yra nemažas skaitlius ir ba-daujančių. Daugelis jų išsiuntė savo kūdikius į New

Yorką. Tarpe jų randasi 24 lietuvių vaikai. Juos priėmė pas save turtingi žmonės, gavę rekomendaciją nuo Socialist Party. Puikus buvo atsitikimas, kuo-met tūlas Brooklyn miljonierius norėjo gauti sau ke-letą vaikučių. Atsikreipus jam į komitetą, kurs už-rašinėjo aplikacijas žmonių, ėmusių globon streikie-rių vaikus, Heywood'as pasakė:

— Tamsta negali gauti vaikų.

— Dėlko?

— Tamsta sukrovei sau milijonus iš vargo ir skurdo tokių-pat žmonių, kaip šių vaikų tėvai. Ta-tai mūsų niekas negali užtikrinti, kad tamsta būsi ge-ras ir teisingas globėjas šiems nuo tėvų atskirtiems kūdikiams.

A. B. C.

Vietinės žinios.

Visuot. bals. Komisija, kurion Pild. Taryba pa-skyrė pp. P. Mikolainį, V. Daunorą ir p. M. Račiu-tę-Herman (šiai atsisakius komisijon pakviesta p. S. Jankus) peržiūrėjo ir suskaitė balsus nominacijos SLA. Pild. Tarybos. Sekančiame "Tėvynės" nume-ryje bus pagarsintos nominacijos pasekmės.

Konst. tucijos Komisija susirinks 7, 8 ir 9 d. ko-vo mėn. pas drą A. Jankauskienę. Bus surokuota kuopų balsai sulig naujo Konstitucijos projekto ir per-žiūrėta visi kuopų patėmijimai, pataisymai ir suma-nymai.

Nežmonišką kuningo pasielgimas. New Yorko lietuvių parapijos klebonas, kun. Šeštokas, atsikrei-pus pas jį p. Ramanauskienei, buvo prižadėjęs pave-lyti jai kalbėti apie Lawrence'o streikierius parapijos rengiamose prakalbose 3 d. kovo, vakare. Atvykus p. Ramanauskienei su p. J. Ambraziejum svetainėn, klebonas pasakė, kad pervėlu esą kalbėti (mat, tūlas Krušinskas "mokino žmones tikėjimo dalykų" per 1½ valandos), pats esą kuningas, pasibaigus susirinki-mui, įnešias išrinkti komitetą ir paagituosiąs, kad žmonės dėtų aukas. Paskui pasirodė, kad nė pats kuningas, nė kas iš jo tarnų, nė puse lūpų apie Law-renc'o lietuvių neatsiliepė ir prie aukų neragino. Rei-kia žinoti, kad kn. Šeštokas kitą sykį buvo Lawrence'o lietuvių parapijos klebonu.

Iš Lietuvos laikraščių.

Vilnius. Pirmasai lietuvių fabrikas ūkiškųjų mašinų ir įrankių liko įkurtas Vilniuje, vardu "Vili-ja" ir jau pradėjo veikti "Vilijos" sandelyje Vilniu-je Poltavos g. No 55. Galima gauti įvairių mašinų, dirbtinių trąšų, sėklų, ir kitų ūkiui reikalingų dalykų. "Vilijos" bendrija daug gali prisidėti prie lietuvių ūkininkystės pakėlimo, aprūpindama mūsų ūkininkus patobūlintais įrankiais ir suteikdama lietuviams vietas savo dirbtuvėje ir krautuvėje.

Vilniaus miesto valdyba nutarė duoti 1 milijonų rublių ir 20 dešimtinių žemės universiteto rūmams. Peterburgan nuvyko tam tikri atstovai nuo miestie-

čių ir dvarponių, rūpinties išgauti universitetui leidi-
mą.

Švenčionių valsčiuje susekta dvi slaptos lietu-
viškos mokyklėlės; viena Trečiūnų sodžiuje, kur Pra-
nas Venickas Panevėžio pav. mokino 11 vaikų skaityt
ir rašyti lietuviškai ir rusiškai; kita mokyklėlė rasta
Rinkėnų sodžiuje pas ūkininką Rimšą, kur Julija Ka-
minskaitė mokino 12 vaikų. Policijai įsakyta, kad
stropiai uždarinėtų panašias mokyklėles ir dabotų,
kad vaikai nebūtų pašaliais mokinomi.

Čurlionies paroda Peterburge. Atidarytoje sau-
sio 23 d. Peterburge rusų dailininkų parodoje vardu
"Mir Iskustva", visa atskira salė esanti pavesta M.
K. Čurlionies paveikslams. Iš viso išstatyta daugiau
nei 100 mirusiojo mūsų dailininko paveikslų, kurie
kaip girdėt, pritraukia visų žiūrėtojų domą.

Rinkimų statistika. Vilniaus gub. atstovas V.
Dūmoje p. L. Ochotnickis, kaip rašo "K. L.", su-
rinkęs žinias, kiek yra Vilniaus mieste pilnacenzių
rinkikų ir kurios tautos.

Tai gi iš viso pilnacenzių rinkikų Vilniuje yra 1,
999 žm., tame skaičiuje: 811 lenkų, 748 žydai, 274
rusai, ir 96 lietuviai ir baltarusiai katalikai. Tas ži-
nias p. Och. induosias tam tikrai V. Dūmos komisi-
jai.

Iš visur.

Kaip auginama despotai. "New York Eve-
ning Journal" rašo apie tai, kaip auginama būsiantis Ros-
sijos autokratas, sosto įpėdinis, Aleksis, kurs dabar
eina 7 metus. Jo sesuo, Olga, 16 metų amžiaus, kal-
bėdama su savo broliuku, nepavadino jo "Jūsų Im-
peratoriškoji Didenybė." Įpėdinis užpyko ir sudavė
seserei per žandą. Ši ir gi neliko skolinga: nusiėmė
nuo kojos šliūrę ir ėmė bausti brolį per baudžiamąją
vietą. Pakilus riksmui atėjo tėvas. Olga nubausta
"naminiu kalėjimu." Įpėdinis, sakoma, auga tokiu
despotu, kad neabejama, jog mokės tinkamai žengti
savo tėvo pėdomis. Jis tankiai priverčia pražilusius
senius generolus sėdėti su juo prie stalelio ir lošti
"šaškas" ir "šachmatus", nors pats ir nemoka lošti;
generolai neturi tiesos pralošti. Nesykį jis liepia
šaukti pas save generolus vidurnaktyj, jai užsimano
lošti su jais. Kartais liepia naktimis žaisti orkestrai.
Auklei patėmijus, kad naktį žaisti nepadoru, visi esą
miega, carukas atsako: "O kas man? tegul atsike-
lia. Pasakyk, kad įpėdinis liepė."—Žinoma, kad to-
kiu būdu bus išauklėtas geras despotas.

Kruvinoji globa. Persija dabar pateko į globą
dviejų valstybių: Rossijos ir Anglijos. "Geriausias"
Persijos globėjas—tai Rossija. Štai kaip skundžiasi
ant Rossijos vienas redaktorius laikraščio, leidžiamo
Tavryze.

"... Mūsų nelaimingos šalies dalykų stovis yra
toks baisus, kad man neužtenka spėkų aprašyti. Ap-
linkybės yra taip skaudžios, kad ir akmens širdis tu-
rėtų susijudinti. Rossijos kariuomenė užėmė visus

šiaurės miestus, kontroliuoja ir valdo juos. Tavryze
rusai kareiviai pakorė penkis kunigus. Jie nužudė
3,000 žmonių, tame skaičiuje buvo moteris ir kūdi-
kiai... Visoje šalyje gyvenimas iširo... Badas vi-
sur. Tūlose vietose susekta, kad tėvai iš bado su-
valgo savo mirusius kūdikius. Dabartinė valdžia
yra užsiundyta ant demokratų ir rengiasi juos suimti
ir ištremti. Daugelis jau suimta ir ištremta. Mano
laikraštis sukonfiskuota, ir aš pats kas valanda lau-
kiu arešto ir ištremimo.

Po Rossijos spaudimu Šusterio vietą užėmė Mar-
nardas. Rossija ir Anglija verčia valdžią užlaikyti
ex-Šachą, bet neduoda gvarancijos, kad jis negriš į
Persiją.

Męs netekome jokios vilties sulig ateities mūsų
nelaimingos tėvynės. Rossija ir Anglija iš abiejų pu-
sių sugniauzė mus, kad panaikinti mūsų savistovu-
mą... Šiandieną męs labiausiai trokštame pagelbėti
badaujantiems Baronjere; Teherano gyventojai
renka tam tikslui fondą. Ar p. Šuster'is pamena Per-
sijos žmones? Męs tikimės, kad jis kalbės apie mū-
sų nelaimės savo viengėnčiamis ir padarys ką nors pa-
gelbėjimui badaujantiems. Persija mato jame savo
prietelių ir tikisi paramos nuo jo viengėnių."

Šis persų redaktoriaus laiškas į Washingtoną
geriausiai liūdija apie Persijos nelaimės. Šuster'is
jau sugrįžo Amerikon, 1 d. kovo kalbėjo apie Persiją
New Yorke.

Dovanojo fabriką savo darbininkams avalinės iš-
dirbėjas Deliaturos Liankure (Francūzijoje) su viso-
mis mašinomis, medžiaga ir tavoru vertės viso labo
pusantro milijono frankų. Patsai gi savininkas pa-
sitraukė ant poilsio.

Iš darbininkų gyvenimo.

Milžiniškas streikas prasidėjo Anglijoje. Su-
streikavo milijonas anglekasių. Visa Anglija
atsidurė tokiame sunkiame padėjime, kokiam nieka-
dos dar nėra buvusi. Toks didelis anglekasių strei-
kas padarė tai, kad 4 d. kovo Anglijoje sumažinta
traukinių skaitlius trimis šimtais ant dienos. Kas
diena, prie normališko darbų stovio, šalį pereidavo
traukiniai su milijonu tonų anglies, kas duodavo ge-
ležinkeliams 400 tūkstančių dol. įplaukimų kas dieną.

Streikas Vokietijoje. Vokietijos anglekasiai
Rheino Vestfalijoje sustreikavo. Pasitraukė nuo dar-
bo 250 tūkstančių žmonių. Bėto, streikuoja darbi-
ninkai garsiam Schischau, kur yra būdavojami ka-
riški laivai. 2.000 darbininkų, dirbusių popierines
dėžes Berlyne, taip gi sustreikavo.

Abelnai žiūrint į dabartinį darbininkų judėjimą,
matosi, kad jie pradėjo suprasti, jog pasaulį ištikrųjų
valdo ne kas kitas, kaip tik darbininkas. Kuomet
darbininkai susirįš tarp savęs į didelią darbo organi-
zaciją — tuomet jų rankose bus viskas ir nuo jų pri-
klausys pasaulio tvarka. Reikia tikėtis, kad tas lai-
kas prisiartina.

Žvaigždžių tolumas.

Retai mes pamąstome apie begalinę visatos platybę. O atkreipus į tai mintį, pasirodo, kad mes — trupiniai, dulkės; pasirodo, kad ir mūsų siekiai, mūsų imtynės, peštinės ir tt. nieko nereiškia begaliniame visatos gyvenime. Antra, vėl — pasižiūrėjus į tolimus pasaulius ir tolimas saules, apimsta žmogaus dvasia, nusimalšina dvasiškos audros, pakyla jausmai.

O nuo mūsų žemės, kuri visatoje atrodo lyg kokia užklydusi dulkėlė, pas kitus pasaulius toli. Kitados žmonės visaip manydavo ir kalbėdavo apie žvaigždes. Sakytą jas esant žiburiais, prikabintais prie kieta lukšto, kurs apsiaučia mūsų žemę. Tą lukštą sutvėręs Dievas, kad būtų kur prikabinti žvaigždes; o žvaigždės sutverta tam, kad pasaulis žmogui atrodytų gražesnis. Taip žmonės manė tuokart, kada jautė savę centru visatos. Paskui kitaip virto.

Matematikos ir astronomijos mokslas dabar taip augštai pakilo, kad lengvai galima apskaitliuoti, kaip toli nuo mūsų žemės pas įvairias žvaigždes. Žvaigždžių tolumas matuojama ne žingsniais ir ne mastais; už pamatą matavimui paimta šviesa, būtent laikas, į kokį šviesa perbėga erdvę.

Šviesa perbėga 196 tūkst. 330 anglišių mylių*) per vieną sekundą. Tai skaitlinė ir yra astronomų masto colis. Kad saulės šviesa pasiektų mūsų žemę, jai reikia 499 sekundas laiko, arba 8 minutes ir 19 sekundų; pagal tai aprokuota, kad nuo mūsų žemės iki saulei yra 93 milijonai angl. mylių, arba 18 milijonų ir 600 tūkstančiai liet. mylių.

Skaitliuojant toliau, išrokuota, kad šviesa per metus laiko pereina 5.860.000.000.000, arba 5 trilijonus ir 860 bilijonus angl. mylių. Tai yra vadinama šviesos metais. Tais metais astronomai ir matuoja žvaigždžių tolumą.

Tūlos žvaigždės yra netoli nuo žemės — vos keli šviesos metai nuo mūsų iki jų. Paveizdan nuo žemės iki šviesiausios žvaigždės Sirijus tėra devyni šviesos metai. Sulyginamai kalbant, Sirijus nėra labai toli nuo mūsų. Visatoje esama žvaigždžių, kurių šviesa pasiekia mus tik per šimtus metų; tai yra mes dabar matome jas tokiame stovyje, kokiame jos buvo šimtai metų atgal. Tatoi jos gal jau ir išnyko, o mes dar matome jų šviesą. Astronomijos profesorius Very aprokavo, kad vidutinis tolumas nuo žemės iki žvaigždyno vadinamo "Baltes nebulo" (white nebulae), kuris anot jo susideda iš tūkstančių žvaigždžių, sudarančių visai neprigulmingus pasaulius beribėje visatoje, lygus yra vienam milijonui metų. Angliškomis myliomis pavadinus tą erdvių tarpelį, gaunama šitokia skaitlinė 5.860.000.000.000.000.000, arba penki kvintelijonai ir 860 kvadrilijonai mylių.

Antsykio galima manyti, kad žmogus negali sprasti tos skaitlinės, nėgi išvaizdinti sau to begalinio

*) 5 angliškos mylios yra lygios vienai liet. myliai, arba 7 varšams.

platumo. Išvaizdinti galima. Pabandykime. Tranktuvo (kanuolės) paleista kulka bėga pusę mylios per sekundą. Jai kulkos greitumas būtų visada vienodas, tai ji perbėgtų 30 mylių per minutę, arba 1.800 mylių per valandą, 43.200 mylių per dieną, arba 15 milijonų myl. per metus. Kad pasiektų tas "baltąsias nebulas", tranktuvo kulka turėtų lėkti 370 bilijonus metų; bilijonas yra tūkstantis milijonų, o milijonas — tūkstančių tūkstantis. Visi žinome, kiek tai yra tūkstantis, tad pagal tai ir galime numanyti, ką reiškia bilijonas metų tranktuvo kulkos kelionė, kad pasiektų tolimiausią astronomams žinomą žvaigždyną. A. B. C.

Žodelis prie "Lietuvos Vaiko" užklausimo.

Matydamas "Tėvynėje" No. 8 "L. Vaiko" užklausimą kaslink įvedimo jaunimui skyriaus, dideliai pritariu iš savo pūsės amsumanyti. Mes, jauni, nemaža veikianė ir norime veikti visuomenėje, bet neturime savo skyrių, kur būtų galima surašinėti, išreikšti savo mintis, apsvartyti jaunimo uždavinius ir reikalus. Mano nuomone, toks skyrius būtų labai svarbus, nes ant jaunimo remiasi visa mūsų ateitis, tad ir visuomenė turėtų užsiinteresuoti jaunimu ir tobulinti jį. Gražus mums yra pavyzdys iš "L. Ūkininko," prie kurio spiečiasi į vieną kruvelę mūsų jaunomenė, pati tobulinasi ir tautai patarnauja. Tą naudingą darbą bene geriausia būtų pradėti "Tėvynėje," kaip organė mūsų didelės organizacijos, į kurią mes, jaunimas, priklausome. Prie to "Tėvynė" yra visai neprigulmingas ir nepartyviškas laikraštis. Lauksime daugiau patarimų.

Jonas Jonelis.

Redakcijon prisiūsta.

DRAUGIJA N61. Turinys: kun. Fr. A. Siman'as: Keletas faktų iš vysk. A. Baranausko gyvenimo užrubežyje. Dvejos vysk. A. Baranausko eilės—pasveikinimas vysk. M. Valančiauskiui ir vysk. Paliulioniui; Dr. Pr. Augustaitis—Dionizo Poškos raštai lenkų kalba. P. Kraučiuo verstos V. Hugo eilės "Svays." J. Gabrys—Vytauto ir lietuvių veikmė Didžiojoje karėje ir kovoje ties Grunvaldu. K.—Vaikų auklėjimas Norvegijoje. O Pleirytė-Puidienė—Asmeninė ir socialė etika. J. Gabrys—Dvi nauji lietuvių įstaigi. Iš mūsų socialio gyvenimo chronikos. A. Jakštas—Lenkų ir rusų spauda apie Lietuvą, Bibliografija ir kritika, etc.

ATEITIS, T. II, N1. Turinys: Metams praslinkus: Uždainuokim (eilės); Suneli, neužmiršk savo matušės; Ei, eičiau... (eilės); Laimingas... (eilės); Rudens naktis (eilės); Dieninis; Moksleiviams; Ar mokslo vyrai netiki į Dievą? — Nejaugi?—Su naujais metais; Naujų metų vakare (eilės); Iš moksleivių gyvenimo; Oda—iš Lomonosovo; Rytmetinis mąstymas—eilės iš Lomonosovo; etc.

"LAISVOJI MINTIS," N24. Turinys: Draugijos Lietuvoje 100 metų atgal—J. Šl.; Kaip teista Fr. Ferrer—J. B. Smelstorius; Tolstojus ir Rossijos cenzura; Lyties dora seniaus, dabar ir toliau III, IV—Dr. Leo Jacobi, vertė J. Laukis; Kalendorius—J. B. Smelstorius; Pluočtelis žinių apie Indiją—P. Gudas; Tulų skaitlinių ypatybės,—pagal M. Krym. Giulnic-

ką, K. V.; Visišškai, o ir ne visiškai, rimti dumojimai iš kalbotyros srities—Pilypas Kanapinskas; Naujiems Metams, Lopšinė, Iš moterų monologų—Karolis Vairas; Priamo maldavimas, iš Iliados XXIV dainos—Kalėdų Kaukės vertimas; Paparčio žiedas — poezija prozoje Karolio Vairo; Vasilkai—Rimošius, Notre Dame de Paris—V. Hugo; Salomėja—V. Stepukas.

AUŠRINĖ, N14-as, Turinys: Mūzai—V. Kadugys; Nakties tyloj—J. Rainis; Studiosus—A. Vienuolis; Moksleivių gyvenimo apžvalga — Vabalėlis; Įvairūs balsai—Paurimė; žinios—žinutės; Genijui—Smydro Šakelė; Kaime—Zigmas Gėlė. Lavinimos reikalai (filosofija)—R. B.

A. N. OSTROVSKY. VYRU VERGIJA. Siužetas semtas iš francuzų pjesos "Les Maris son esclaves" par A. De Leris. Sulietuvino M. Rastenis, 1912 m. "Lietuvos" spauda ir lėšomis. 56 pusl., kaina 20c.

PIRŠLYBOS, komedija 2 se veiksmuose. Pagal M. Gogolį sukeverzojo Šalda-Balda. Chicago, Ill. Spauda "Lietuvos." 1912 m. 52 pusl. Kaina 20c.

ŠALAPUTRIS, komedija vienoje veikmėje. Pagal J. Gurauskio apysakos "Susimildamas" sudėstė Nerėpa. Chicago, Ill., spauda "Lietuvos". 1912 m. 23 pusl. Kaina 10c.

Redakcijos atsakymai.

p. Jančauskui, Forest City. Netilps. O dėlko—žiūrėkit atsakymą p. M. Padolskiui, "Tėv." num. 9.

p. Z. Jank. Gavome, ačiu. Patilps. Reikėtų kooperacijų klausimą kuoplačiausia gvidenti mūsų laikraščiuose.

p. Švendras. Gavome korespondenciją apie tą patį vakarą nuo kito korespondento pirmiau, tad ją ir sunaudosime. Neatsisakykite kartais pabriežti šį-tą iš Jūsų apielinkės.

Juokeliai.

(Gero piliečio trumputis monologas).

Iš mūsų dirvonų. Kam užsipuldinėti ant "Kovos" su "Keleiviu", būk tiedu laikraščiu neprijaučiančiu Susivienijimui Liet. Am.?... Ne teisybė... bent man taip rodos... Štai ir dabar... Vasilius, Bagočiaus "partners" ir Gegužio "bukkiperis" bijosi, kad tautiečiai nepadarytų ką-nors negero Susivienijimui, kuriam visa ta "traicė" yra su dūšia ir kūnu atsidavusi ir kurio gero jie rūpinasi, lyg pamotė našlaičiu... Vasilius, sakau, perša Susivienijimui poną Gegužį... Ir tik pamįslyk, koks to žmogaus pasišventimas ir kaip jis myli poną Gegužį ir "našlaitį" Susivienijimą! Atsispausdino agitatyviskus lapelius (litaromis typwriting imitation), pasirašė savo suambrinta pavarde, priadresavo daugybę konvertų, iš savo kišenius pirkto "stampas" ir palaido į svietą "patarimus" rinkti į kasijerius poną Gegužį... Ir už viską moka grynaisiais iš savo kišenius! Tikrai: meilė, pasišventimas, patarnavimas visuomenei!

Ar-gi tai nėra didis prijaudimas Susivienijimui?..

Begalo didelis... O ir žmonijai būtų nauda, jai ponas Gegužis patektų į kasijerius: iškeltų kelionėn "Keleivio" dienraštis!... Na, o jaigut ponas Bagočius neklysta "Kovoje", skelbdamas, kad Susivienijimas rengiasi amžinatvėn, tai tegul (taip mąstė ponas Vasil and Co.) likučius pagriebia ne "tautiečiai", o kas-nors "iš musiškų", kitais žodžiais — ponas Gegužis....

Gal nori daugiau faktų? Turiu, turiu, tik palaukk. Arba nelaukk, sakau. "Tėvynei" atsiliepus apie leidimą knygų, apie rengimą Susivienijimo kuopose referatų, apie įsteigimą keliaujančio knygyno, — ir "Kova" ir "Keleivis" vienu balsu sušuko: "Gėda! Račkauskas rekomenduoja Susivienijimui išleisti knygą, kurią jis išvertė iš Tolstojaus! Susivienijimui nuostolis! Kaip negražu piršti savo tavorą!"... Ne, didesnio saugojimo Susivienijimo nereikia, kaip šis. Ar ne teisybė?... Kam Susivienijimas turi leisti kningas, dar gi naudingas ir prie to tas kningas, kurias Račkauskas išvertė!... Neduok sviete, dar sąnariai prisiskaitys, o knygų leidimo fonde galės atsirasti daugiau piningų, gi pačiame Susivienijime — daugiau knygų!... Tikra nelaimė!... Kur-kas geriau būtų nieko neleisti... Ir "Tėvynę" uždaryti... Juk tai vis žmonių išnaudojimas!...

Aš pritariu ir "Kovai" ir "Keleiviui". Jie "mandriai" pašneka apie Susivienijimo reikalus, o jau Susivienijimo gerovė jiems taip rūpi, taip rūpi... kaip čia pasakius... taip rūpi, kaip ir Herostratui Dianos bažnyčia Epheze.

Š(ioks)... T(oks)... K(itoks)...

Susirinkimai S.L.A. kuopų.

Wanamie, Pa. 230 kp. S. L. A. atsibus susirinkimas nedėlioj 17-ta diena kovo 2-ra valandą po pietų, paprastoje vietoje. Malonesit visi draugai susirinkti ir naujų draugų atsivesti prirašyti.

Rašt. J. Bindoka,

Cleveland, Ohio. 14-ta kp. S. L. A. laikys susirinkimą nedėlioj, 10 d. Kovo 4 tą val. po pietu, svietaiņ P. Povilionio, po no. 2017 St. Clair av. Malonės site visi nariai atsilankyti ir naujų narių atsiveskite prirašimui, malonėkitė mokesčius užsimokėt pirm negu suspenduoja.

Rašt. A. Šimkunas.

Pajieškojimas.

Pajieškau aš Marijona Vazneliūtę, po vyro Banionienę, savo pusbrolio, Kazimiero Vaznelio jisai buvo Dillonville, Ohio. Jefferson County. Paeina iš Lietuvos Suvalku Gubernios, Suvalku Pavieto. Saivų gmino, Suvalėnų Parapijos ir Paistiniu Kaimo. Jis pats ar kas kitas prašau praneštie ant šio adreso:

Peter Banionis,

2 Harrington Way

Worcester, Mass.

Prakalbos! Prakalbos!

S.L.A. 35 kuopa parengė prakalbas ant 17-tos dienos kovo. 1912 m., atsibus svietaiņ J. Koons 243 E. Market st. Wilkes-Barre, Pa. prasides 7-tą val. vakare.

Tai-gi mieli brėliai ir sesūtės maloniai užkviečiam atsilankyti kuoskaitlingiausia, nes bus prakalbos tokios, kokių dar pas mus nebuvo; kalbės Daktaras J. Šliupas ir S. L. A. cent. prezidentas F. Živatkauskas, tai-gi, kas turi nors kibirkštėlių meilės kas link tėvynės Lietuvos ir nori žinoti apie jos garbingą praeiti, teipos gi kas nori žinoti kokią nauda atneša S.L.A. mūsų tautai, tad yra užkviečiami ateiti o būsit labai užganėdinti.

Su meile S.L.A. 35 kuopos pirminin.

M. Padolskis.

Atida ne ukėsams Suv. Valst.

1 Dėlko ateiviams reikalingos ukėsiskos popieros. 2 Ką reikia daryt norint pastot Suv. Valstiq ukėsu. Kur ir kada galima paduot prašymą. 3 Ką turi žinoti pakol gausi ukėsyntės popieras. 4 Klausimai su atsakymais lietuviškai ir angliškai ir daugelis kitų naudingų patarimų. Knygelė kozam lietuviui yra reikalinga ir ją galima gauti pas J. Bendrick. Kaina 25 centai. Pinigus ir laiškus siųskite šiuo antrašu:

Joseph Bendrick,
Clerk of Court. POTTSVILLE, PA

SLA. Pildomoji Taryba.**PREZIDENTAS:**

F. Živatkauskas,
110 W. Market St., Scranton, Pa.

VICE-PREZIDENTAS:

S. Žalnieraitis,
Box 32, Wanamie, Pa.

SEKRETORIUS:

A. B. Strimaitis,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

IŽDININKAS:

J. Skritulskas,
26 Broad St., New Britain, Conn.

IŽDO GLOBĖJAI:

T. Paukštis,
123 N. Main St., Pittston, Pa.

P. W. Birštonas,
Oak St., Shenandoah, Pa.

DAKTARAS-KVOTEJAS:

Johan. Balušaitienė,
2400 5-th Ave., Pittsburg, Pa.

LITERATIŠKAS KOMITETAS:

L. Šernas,
3252 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Dr. J. Šliupas,
1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

P. Mikolainis,
Box 62, New York, N. Y.

Mariams SLA. knygos už pusę kainos.

Lietuviška Chrestomatija, pusl. 176	40 c.
Diedai ir Gražina, pusl. 61	25 c.
Europos Istorija, pusl. 319	25 c.
Girnikas Pašakarnis	25 c.
Jonas iš Kempės ir Šilka, pusl. 23	10 c.
Konradas Valenrodas, pusl. 24	15 c.
Kražių skerdynė, pusl. 77	15 c.
Kun. Aleksandra Burba, pusl. 20	20 c.
Kelionė į Europą, pusl. 52	10 c.
Kuomi žmonės gyvena?, pusl. 56	15 c.
Naktys Edvardo Yungo, pusl. 21	10 c.
Našlaitė (Drama keturių veikmių)	10 c.
Petras Žemaitis, pusl. 69	20 c.
Politiškoji ekonomija	25 c.
Pražuvo	10 c.
Padėjimas Lietuvių Tautos (rusų kalba)	\$1.00
Dirva, pusl. 123, 1898 m., vienas num.	75 c.
"Tėvynės" komp., 1896, 1897, 1898, 1899 m. po 50 c.	
"Tėvynės" kompl., 1909, 1910, 1911 m. po	\$1.00

KNYGIUS:

A. B. Strimaitis
307 W. 30-th St. New York City.

Vienatinė ir seniausia lietuviška AGENTURA.

Siunčiam piningus ir šifkortes

Parduodam **Šifkortes** ant visų linijų geriausių ir greičiausių laivų į Europą ir iš Europos. Išvažiuojanti čia gali gauti laivą kada tiknori. Atvažiuojanti gauna iš čia šifkortes su lietuviškais pamokinimais, kaip reikia važiuoti, kaip kelionėje apsisaugoti nuo apgavikų, kurie atvažiuojančių tankiai piningus išvilioja. Kas iš čia turi pirkęs šifkortę, tas niekuomet kelionėje netur keblumo jei tik yra sveikas ant akių.

Siunčiam piningus į visas dalis svieto saugiai, greitai ir pagal piningų kursą. Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiškų.

OFISO VALANDOS: Paprastoms dienoms nuo 8 iki 9 val. vakare. Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.

Padarom visokius rejeentalnus dokumentus pav.: Doviernastis, Kontraktus, Testamentus, sukolektuojam dalis Lietuvoje ir atimam į Ameriką. Padarom Aktus Rejeentalnus delei zemės ir kitų priklausančių savasčių. Tą viską darome su Konsulio paliudijimu.

Malonųs Lietuviai! Su visokiais reikalais kreipkitės prie mūsų, o visame busite kuoteisingiause aprupinti.

J. J. Paukštis ir K. Brazys

120-124 Grand St. - - - Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA APARATŲ DIRBTUVE.

Guodotinoms tautiškomis ir bažnytinėms draugystėms išdirba: Karunas, Amerikonliškas vellavas, Szarpas, Juostas, ženklellus, kepures ir marszalkoms paredus, teipgi visus bažnytinis aprėdalus. Norėdamos guodotinos Draugystės arba guodotini kunigai, jog jųsų darbas būtų gerai atliktas, paveskite jį tikrai lietuvi.

T. Andruszewicz & Co.

1421 Division St. - - - Chicago, Ill.
netoli Milwaukee ave.

ALBERT G. GROBLEWSKI

Savininkas ir Fabrikantas Geriausių
"LENKISZKU - LIETUVISZKU VAISTU."

Geriausia
Gyduolė
nuo

Strėnų skaudėjimo

Degimo krutinėje

Galvos skaudėjimo

Kateros

Užsišaldymo

Neuralgijos

nuo

Gerklės skaudėjimo

LMIEJCZNIK

Mešlungio
Skausmo krutinėje
nuo

Patrukimo

Azma arba

Dusulio

Štyvumo sprando

Skaudėjimo:

Šonuose

Rankų ir

Kojų.

Ypatingos Gyduolės.

Jeigu sergate užsisenėjusioms ligoms nuo kurių negali pagelbėt nė daktarai nė li-gonbučiai, arba paslapti ligoms, aprašykite man savo nesveikumą gerai ir aiškiai (be užslėpimo) nes čion eina ne tik apie tavo sveikatą, bet labai tankiai ir apie tavo gyvastį. (Atsimink, jog kiekvienas garbingas daktaras užlaiko paslaptį kaip ant išpažinties). Užtai nesigėdyk ir nebijok, rašyk teisybę o mielai suteiksiu rodą ir prisiųsiu geras gyduoles pagal tavo ligą su nurodymu kaip reikia jas vartot, už prekę labai mažą. Reikia rašyt laiškus stačiai pas mane pridėdant visados 2 c. markę ant atsakymo, nes kitaip negausit atsakymo. Teipgi mūsų reikalaujame gerų agentų kiekviename dideliame mieste ir jų aplinkėse. Agentai nuo Lietuviškai-Lenkiskų gyduolių gali uždirbti nuo 50 dol. iki 150 dol. ant mėnesio. Uždarbį duodame kuogeriausia. Taigi rašykite reikalaudami agenturos. Kiekvienas lietuviškas štornikas teipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami galėtų pas kiekvieną nusipirkti ir nereikalauti išduoti pinigų dovanai kokiems nors apgavikams tose aplinkėse. Štornykai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes geras uždarbys ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas gyduoles, kurias mūsų gvarantuojame. Rašykite po antrašu:

ALBERTAS G. GRABLIAUCKAS

Cor. Elm & Main Str., Plymouth, Pa.